

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

4 Januari 1936

Jaargang X No. 1

Rondblik

Wij gewaagden in onzen laatsten Rondblik in het jaar 1935 over het feit dat zelfs de raditioneelste prettig-aandoende berichten in de kranten omtrent een in het nieuwe jaar te verwachten verbetering in den economischen toestand bij het einde van 1935 zijn weggebleven. Men kan zich onze verrassing voorstellen, toen wij op 31 December, op een moment dat iederéén reeds in de stemming van de Oudejaarsviering verkeerde, in de rede van Z. E. den Gouverneur-Generaal een optimisme beluisterden die weldadig aandeed.

„Ten slotte, — aldus Z. E. Jhr. B. C. de Jonge in Zijn Oudejaarsavondtoespraak, „mag ik, zonder mij schuldig te maken aan al te groot optimisme, toch ook wel wijzen op de teekenen van opleving, welke wij algemeen erkend worden aanwezig te zijn. Men hoort zelfs van verbetering van de economische wereldsituatie. De waarde van dergelijke berichten valt moeilijk te peilen; we kunnen slechts hopen, dat eindelijk allerwegen het gezond verstand en gezonde economische beginselen weer de overhand zullen verkrijgen.

Wat Indië betreft, — of het blijvend zal zijn, is uiteraard niet te zeggen, — ziet de toestand er iets minder somber uit dan te voren. De suiker gaat weer planten; ons rubber-quotum is verhoogd; de thee is prijshoudend; de tinmarkt blijft goed; de tabak ziet weer toekomst in Amerika. Hebben wij te deen met de aankondiging van een nieuwen

dageraad? Het is nog duister, want wij weten allen, dat de algemeene toestand van land en volk nog uitermate moeilijk is van zonsopgang, dan zal ook daarin spoedig verandering komen.

Laat ons in ieder geval dankbaar zijn voor die schèmering; zij geeft hoop”.

Dit optimistisch geluid moet wel een groot gedeelte van de beklemming hebben weggehaald, die op Oudejaarsavond velen heeft terneer gedrukt. Goed, de krantenberichten zijn weggebleven, maar, wat zijn krantenberichten waard vergeleken bij de uitlatingen van den hoogsten Gezagsdrager in Indië. Deze bemoedigende woorden, uitgesproken door den Gouverneur-Generaal, die gedurende zijn ambtsperiode niets anders heeft moeten doen dan te zorgen en nog eens te zorgen dat het staats-scheepske buiten de branding blijft, althans niet door de branding op de kust geworpen wordt; die in de functie van Landvoogd meer dan iemand anders van de bevolking hier te lande de ernst der tijden, de nooden en moeilijkheden van land en volk heeft moeten beseffen; die zoo wonderwel is geslaagd om Indië althans van een ondergang te behoeden, moeten voor ons, eenvoudige burgers van dit land, een bewijs zijn, dat inderdaad de toestand niet zoo hopeloos is, als men wél geneigd is te denken bij het ervaren en aanschouwen van de 1001 moeilijkheden die in het jaar 1935 zich op economisch gebied hier te lande hebben voorgedaan.

De bemoedigende woorden van Z. E. den Gouverneur-Generaal moet menigeen hebben geklonken als een verlossing. Als een ontwaken uit een benauwden droom! Inderdaad: Laat ons in ieder geval dankbaar zijn voor de schemering; zij geeft hoop!

Zoo zien wij dit merkwaardige, dat wij onzen laatsten rondblik in 1935 besloten met een opwekking en onze eerste rondblik in 1936 wederom een woord van bemoediging inhoudt. Inderdaad, de toestand is zoo quister geweest al die voorbijgegane jaren; in 1935 was hij zelfs zoo ernstig dat velen twijfelden of men het volgend jaar zou kunnen halen; het doet goed aan te weten dat er een schemering is. Dat geeft hoop, zei Z. E. en, zoo willen wij er aan herinneren, nog steeds is juist dat hoop ook leven doet!

Laten wij de schemering, waarvan de Landvoogd gesproken heeft, nemen als leidster voor ons strijden in 1936. De wetenschap dat die schemering inderdaad de voorbode zou kunnen zijn van een nieuwen dageraad moet ons de kracht geven om nog eens de moeilijkheden onder het oog te zien; zij moet ons de kracht geven om de laatste beletselen uit den weg te ruimen die nog overgebleven zijn. De hand aan den ploeg, zoo wordt dus wederom herhaald. Wij zouden dit gedeelte van onzen rondblik willen besluiten met nog een citaat uit die gedenkwaardige Oudejaarstoespraak van Jhr. mr. B. C. de Jonge dat is:

„Volhardt in deze Uwe houding en gaat voort op den eenmaal ingeslagen weg; dan is het niet meer de vraag of wij tegen de crisis op kunnen, maar dan de crisis niet tegen ons op!”

Op het wereldtooneel is in de afgelopen week niets bijzonders voorgevallen. Het zou ook niet anders kunnen. De Kerstdagen en de Jaarswisseling vormen in het internationale leven, ook op diplomatiek en politiek terrein, altijd een soort rustpunt. De toestand zooals die was voor 1936 zijn intrede heeft gedaan is ongewijzigd gebleven.

In Ethiopië vechten de Italianen nog steeds met de Ethiopiërs. In Geneve zoekt men nog steeds naar de formule. Alleen hebben de Italianen weer eens erg dom gedaan. Misschien nerveus geworden door de stemming van de jaarswisseling die men moet meemaken ver van huis en het gezin, temidden van oorlogsellende in een woesternij, hebben Italiaansche vliegers op den 31sten December 1935 een ambulance van het Zweedsche Roode Kruis gebombardeerd. Volgens de eerste berichten zou de ambulance geheel vernietigd zijn en zou de staf daarvan, met uitzondering van den leider die zwaar gewond heette te zijn, zijn gedood. Later bleken

de eerste berichten wel flink overdreven te zijn, doch dat kon niet afdoen aan het laaghartig karakter dat nu eenmaal zit in het bormbardeeren van een Roode-Kruis-ambulance. Een heftige gloed van verontwaardiging laaide overal ter wereld op. Vooral in Zweden, waar men tot heftige uitingen kwam. Wij noemen dezen daad der Italianen stom, omdat jaardoor de algemeene antipathie die allerwegen tegen Italië gekoesterd wordt in verband met het Ethiopisch avontuur slechts verergerd kan worden. Een bombardement te gaan verrichten, tegen de ambulance van een neutraal land, dat in Ethiopië liefdeswerk verricht, dat zonder onderscheid te maken tusschen Italiaansche en Ethiopische gewonden probeert het leed, dat nu eenmaal uit een oorlog moet resulteren zooveel mogelijk te lenigen, is wel het laatste wat de Italianen hadden mogen doen. Moreel beteekent deze lafhartige daad een geweldige klap voor Italië. Bij de besprekingen van de olie-embargo, bij de beraadslagingen over de tegen Italië te nemen stappen zal dit feit er zeker niet toe bijdragen om de menschen tot een milde opinie te stemmen. Integendeel!

Behalve dit opzienbarende bericht van Oudejaarsdag is er van het Ethiopisch Italiaansch front geen nieuws. Maarschalk Badoglio schijnt nog steeds niet te weten wat hij moet doen. Verder aanvallen, het offensief van de Ethiopiërs afwachten? In elk geval staat vast, dat sedert het oppercommando van Generaal de Bono in de handen van Badoglio is overgegaan het Italiaansch offensief in Ethiopië niet veel vooruitgang toont. Zoo ziet Mussolini maar eens weer dat niet elke verandering verbetering brengt!

Ook in China is de situatie ongewijzigd gebleven. Ook daar zijn de staatslieden steeds maar bezig met praten. Nanking praat, Tokyo praat, iedereen praat. De nieuwe Chineesche minister van buitenlandsche zaken, die een gewezen onderwijzer van de Bataviasche Tiong Hoa Hwee Koan moet zijn geweest, probeert met zijn bekende pro-Japansche gezindheid de Japanners aan een zoet lijntje te houden. Of het hem lukken zal? Dat is een groote vraag. Uiteindelijk kunnen wij niet over het hoofd zien dat Japan handelt volgens een welbewuste politiek volgens een bepaald program, er op gericht om zooveel mogelijk Chineesch grondgebied onder zijn invloed te brengen. Japan heeft land noodig, land voor het surplus van de bevolking van Japan; land, dat de grondstoffen en materialen kan verschaffen waardoor Japan ook voor zijn oorlogsindustrie van het buitenland onafhankelijk zich zou kunnen maken. Ook wenscht Japan een bufferstaat te hebben tegenover Rusland en nu kan Chang Chun zooveel Japansche woorden zeggen

Oudejaarsavondtoespraak van den Landvoogd tot de bevolking van Indië en Nederland

Zijne Excellentie Jhr. Mr. B. C. deJonge, hield op Oudejaarsavond, een redevoering voor alle Nirom-zenders. Deze rede werd ook naar Holland uitgezonden.

Wij laten haar hieronder volgen:

Geachte Luisteraars,

Het is niet zonder eenige aarzeling, dat ik er toe overga op dezen avond een oogenblik het woord tot U te richten. Ik ben er mij toch ten volle van bewust, dat speciaal op Oudejaarsavond niemand gaarne wordt lastig gevallen, dat men dan liefst aan eigen gedachten wordt overgelaten en geen behoefte heeft aan toespraken, allerminst van officieele personen, wier beschouwingen en inzichten men nu wel zoo wat kent. Ieder heeft thans zooveel voor zich zelf te overdenken. Wij hebben allen weer een jaar achter den rug en, bij het terugzien daar-

als hij wil en zooveel glimlachjes trekken tegen zijn Japansche ambtgenoot, de Japanners zullen zich daardoor hoogstwaarschijnlijk niet van de wijs laten brengen. Zij zullen evenveel Japansche woorden terugzeggen, zij zullen mee grijzen en grinniken, maar zij zullen ook doorgaan met hun politieke machinaties in Noord-China en met het versterken van de Japansche garnizoenen in Mandsjoerije en de Noordelijke provincies.

De situatie is er intusschen niet op verbeterd. Zij is misschien juist nog ingewikkelder dan tevoren. Omdat men met veel praten en veel gegrijns een situatie eerder verslechteren kan dan verbeteren!

De pogingen van de studenten om het volk wakker te schudden hebben tot nu niet bijster veel resultaat gehad. Zij demonstreeren nog steeds, veroveren stations en treinen, gaan er zoo'n beetje mee op stap, laten die treinen heroveren, worden op autobussen geplaatst en teruggevoerd naar hun plaats van vertrek; probeeren dan weer treinen te veroveren en zoo gaat het ohne Ende! En uiteindelijk zal de Chineesche bevolking in stede van wakker te worden geschud de komische noot daarvan gaan zien en zich ziek lachen om die grappige studenten. Neen, het is niet erg bemoedigend wat daar in China wordt vertoond.

op, zullen ook nu weer er velen zijn voor wie de moeiten en zorgen grooter waren dan de vreugde en blijdschap. Vanzelf gaan dan ook onze gedachten uit naar het jaar, dat komen gaat, en vragen, waarschijnlijk bij menigeen, angstige vragen rijzen wa of dit nieuwe jaar voor ons wel verborgen houdt.

Toch waag ik het om Uw aandacht te vragen, maar ik doe dat dan ook in het geheel niet als officieel persoon, doch veeleer als een, die met U nu ruim vier jaren lief en leed heeft gedeeld, met U heeft gedeeld, met U heeft gestreden en getoed en die het nu zeer sterk gevoelt, dat dit waarschijnlijk de laatste Oudejaarsavond zal zijn, dien hij in Uw midden zal doorbrengen. Samen geleden leed en geleden strijd en samen doorstane zorg leggen een band dien men zich niet dagelijks realiseert maar die soms toch zeer wezenlijk blijkt te bestaan.

Op dien grond mogen onze overpeinzingen op dezen avond wel even gemeenschappelijk zijn. Ze waren het nog eens, op Oudejaarsavond bij de jaarwisseling van 1932 op 1933. Onwillekeurig gaan mijn gedachten naar toen terug. Ook gij zult U den toestand van toen nog wel herinneren. Wij waren midden in een heftige salaris-actie; op de protestvergaderingen pedurende de Kerstdagen waten roede doeken gespannen met de woorden: „De Regeering maakt haar ambtenaren rebelsch”. Een paar maanden later hadden wij de dienstweigering te Soerabaja en daarop gevolgte ernstige gobeurtenissen. Het was een tijd van gronmend verzet en angstige spanning. Men riep om breed opgezette plannen voor bezuiniging en welvaartsbevordering, opdat daardoor rust, zekerheid en welvaart zou worden verkregen. Men eischte van de Regeering wat de Regeering niet schenken kon en niemand ter wereld kon schenken, omdat die wereld zelf de weldaden, welke men vroeg, niet bezat.

Thans staan we voor de jaarwisseling van 1935 op 1936. Hoe is de toestand nu?

Ik behoef U niet te wijzen op alles wat er rondom ons gebeurt, noch op de spanningen, welke allerwege bestaan en vol zijn van dreigende gevaren. Wat daaruit voort zal vloeien, kan niemand voorspellen, wij hebben af te wachten. Op sociaal en economisch gebied is niet veel verbetering aan te wijzen. Het monetaire vraagstuk blijft onopgelost als een dreigende wolk boven de internationale samenleving hangen. Overal lijden landbouw,

nijverheid en handel nog van kunstmatige en gewrongen verhoudingen met als gevolg werkloosheid, verarming en, voor niet weinigen, ondergang.

Ook nu verlangt men naar rust, zekerheid en welvaart, maar nog steeds vertoont de wereldsituatie niet de daarvoor noodige grondslagen.

En dat dezelfde geldt voor Indië, want wij staan midden in die onrustige wereld. Wij ondervinden van het wereldgebeuren den onmiddellijken invloed. Als exportland zijn wij zelf in byzondere mate kwetsbaar.

Hoe hebben wij dat aan den lijve ondervonden. Realiseert men zich wel voldoende wat het betekenen als de Landsinkomsten in enkele jaren tijds tot op de helft terugloopen; als een zoo gecompliceerd huishouden als dat van onze gemeenschap zijn veelal zeer gerechtvaardigde verlangens en behoeften in zoo korten tijd moet aanpassen aan den zooveel minder gunstigen actueelen toestand?

De moeilijkheid daarvan is zoo groot, dat wij dan ook nog lang niet zijn waar wij wezen moeten. Het is bekend, dat er onder de in de laatste jaren genomen maatregelen er sommige zijn, welke geen werkelijke bezuiniging opleveren doch in wezen niet anders zijn dan verschuiving van uitgaven. Voorts is het niet te ontkennen, dat wij in verschillend opzicht leven op ons kapitaal, met andere woorden, dat wij interen. Die figuur is niet mooi, maar m.i. toelaatbaar in een tijd van zoo geweldigen terugval als wij in de laatste jaren achter den rug hebben. Als er Opleving komt, zal het ongetwijfeld mogelijk zijn ten deze weder een conservatiever en juistere beleid in acht te nemen.

Maar erger is, dat het thans zeer moeilijk blijkt ons te handhaven op het punt dat wij meenden bereikt te hebben, n.l. het punt, dat onze schuld niet meer toeneemt. Gij weet, dat door de aanzienlijke tekorten van de laatste jaren die schuld snel is gegroeid en thans in te stellen op het enorme bedrag van f 1.5 milliard. Nu is alles relatief in de wereld; ik las onlangs in de telegrammen van Aneta dat de beurs te New York gunstig was beïnvloed door het bericht, dat het tekort op de begroting van de Vereenigde Staten voor het komende jaar slechts 3 milliard dollar zal zijn in plaats van 5 milliard zooals voor het loopende jaar het geval is. Al ligt daarin voor Amerika misschien een reden tot verheugenis, wij hier moeten voor alles zorgen, dat onze schuld niet grooter wordt, omdat anders rente en aflossing daarvan in toenemende mate de gevolgen van bezuiniging en versobering te niet doen. Het is al moeilijk genoeg het natuurlijk accres der uitgaven op te vangen en dit zal zich als een ernstig bezwaar doen gevoelen bij de opstelling van de begroting

POST SPAARBANK

**MAAKT
DROOMEN
WERKELIJKHEID**

REGERINGSGARANTIE.

voor 1937. Daarbij komt, dat een levenskrachtig en gezond land als Indië steeds weer vooruit wil; nu het wat bekomen is van den schrik, wil het de vleugels weer uitslaan. Wij hebben echter rekening te houden met onze inkomsten welke nog zoo weinig gunstig zijn. Gij weet, dat de inkomsten in het afgelopen jaar nog weer zijn teruggelopen, niet meer met sprongen zooals vroeger, maar geleidelijk aan. Die teruggang zelf is wel niet zoo ernstig, maar wel ernstig is dat de voortgang achterwege is gebleven. Voor 1937 zullen wij de raming van inkomsten voornamelijk op die lagere cijfers van 35 moeten baseeren. Wellicht wordt de begroting voor 1937 de moeilijkste die wij nog gehad hebben.

Het is, geachte Luisteraars, een weinig opwekkend beeld, dat ik U gaf: verschuiving van lasten; interen van kapitaal; een natuurlijk accres van uitgaven, welke de bezuiniging te niet doet; een schuld, die zoo groot is, dat vermeerdering daarvan tot elken prijs vermeden moet worden en dan ten slotte een komende begroting, die misschien de moeilijkste zal zijn welke wij nog gehad hebben: En dat na al de bezuiniging, versobering

ring, inspanning en gebrachte offers? Is dan de toestand eigenlijk niet hopeloos? Moeten wij met die gedachte het Nieuwe jaar ingaan?

Gelukkig niet. In de eerste plaats niet, omdat een hopelooze toestand onbestaanbaar is voor hem, die gelooft dat het lot zoowel van den individueelen mensch als van de volkeren in Gods hand berust en dat die hand met onwankelbare liefde en wijsheid bestuurt.

Maar ook niet, omdat wij wel degelijk veel hebben bereikt. De groote inspanning en de gebrachte offers zijn niet tevergeefs geweest. Wij hebben onze samenleving kunnen handhaven. Ik vroeg zoeven: realiseert men zich wel voldoende wat het beteekent als de Landsinkkomsten in enkele jaren tijds tot op de helft terugloopen? Ik vraag thans: beseft ge wel wat een enorme praestatie het is als een samenleving er in slaagt onder dergelijke omstandigheden in stand te blijven? En meer dan dat is geschied. Ik moge hier even een vergelijking maken met de legerreorganisatie, welke in 1933 op verdienstelijke wijze werd tot stand gebracht. Er moest bezuinigd worden; er is ook bezuinigd en wel op zoodanige wijze, dat de legeruitgaven van rond f 72 millioen tot rond f 42 millioen zijn teruggebracht. Het leger is inderdaad dientengevolge kleiner geworden, maar door betere uitleeving heeft het niettemin aan agressieve kracht gewonnen. Soortgelijke winst heeft ook onze samenleving gemaakt. Door reorganisatie, versobering, scherpe selectie is haar grondslag hechter geworden. De mogelijkheid van doeltreffend verweer zelfs tegen zulke ongunstige omstandigheden als de tegenwoordige is eer toen afgenomen.

Hiermede kom ik aan het derde punt, op grond waarvan ik meen, dat er geen reden voor moedeloosheid bestaat. Indië heeft in de afgelopen moeilijke jaren bovenal geestelijke winst gemaakt. Ik stelde zoeven tegenover elkaar Oudejaarsavond in 1932 en den avond van heden. Er is in de mentaliteit van onze samenleving in dien tusschentijd iets veranderd; men is zakelijker, nuchterder en, ik zou het haast willen noemen, eerlijker geworden. Men ziet de dingen thans meer zooals ze in werkelijkheid zijn; men onderkent het in- en uitwendig gebeuren met grooter juistheid en nauwkeurigheid; men toont meer neiging om de onvermijdelijkheid te erkennen van de feiten, welke zich nu eenmaal niet weg laten praten of over het hoofd laten zien. De groote beteekenis hiervan is, dat men beter inzicht de noodzakelijkheid van de meestal harde en pijnlijke consequenties van die feiten en dat men die consequenties daardoor gemakkelijker aanvaardt. Wat

ons gevoelig treft, leed brengt, schade doet, wordt niet meer bij voorbaat al aan de Regeering geweten. Er is een gezindheid tot samenwerking ontstaan, een inzicht, dat allen daardoor het hoofd kan worden geboden aan de ongunst der tijden, en ook een wil om aan te pakken en vol te houden. De waarde hiervan kan moeilijk worden overschat.

Geachte Luisteraars, ik leg hierop den nadruk, omdat men mij wel eens gezegd heeft, dat het jammer is, dat ik Indië zal moeten verlaten zonder resultaat van mijn werk gezien te hebben. Zeker zal ik niet van hier gaan met een kloppende begroting, wat ik natuurlijk gaarne gezien zou hebben. Maar denkt niet, dat ik onbevredigd of zonder voldoening U zal verlaten. Wat ik hiervoor uiteenzette, heb ik meegemaakt en daarin ligt voor mij de grootst denkbare voldoening, omdat daarin naar mijn gevoelen het zwaartepunt ligt voor de handhaving—straks het herstel van dit zwaar getroffen land. Volhardt in deze Uwe houding en gaat voort op den eenmaal ingeslagen weg; dan is het niet meer de vraag of wij tegen de crisis op kunnen, maar dan kan de crisis niet tegen ons op.

Ten slotte mag ik, zonder mij schuldig te maken aan al te groot optimisme, toch ook wel wijzen op de teekenen van opleving, welke vrij algemeen erkend worden aanwezig te zijn. Men hoort zelfs van verbetering van de economische wereldsituatie. De waarde van dergelijke berichten valt moeilijk te peilen; we kunnen slechts hopen, dat eindelijk allerwege het gezond verstand en gezonde economische beginselen weer de overhand zullen verkrijgen.

Wat Indië betreft — of het blijvend zal zijn is uiteraard niet te zeggen — ziet de toestand er iets minder somber uit dan te voren. De suiker gaat weer planten; ons rubberquotum is verhoogd; de copra brengt weer wat op; de thee is prijshoudend; de tinmarkt blijft goed; de tabak ziet weer toekomst in Amerika. Hebben wij te doen met de aankondiging van een nieuwen dageraad? Het is nog duister, want wij weten allen, dat de algemeene toestand van land en volk nog uitermate moeilijk is. De voedseltoestand moet voortdurend met groote nauwgezetheid bewaakt worden wat wel hongersnood maar niet voldoende onverzorging en verarming kan voorkomen. Maar als de huidige schemering werkelijk de voorbode is van zonsopgang, dan zal ook daarin spoedig verandering komen.

Laat ons in ieder geval dankbaar zijn voor de schemering; zij geeft hoop.

En thans met die hoop het Nieuwe Jaar tegemoet:

Veel heil en zegen in 1936 zij dan in de eerste plaats toegewenst aan die miljoenen onzer bevolking, die, zooals ik reeds opmerkte, het nog in zoo veel opzichten zeer moeilijk heeft. Het nieuwe jaar brengt U de zoo gewenschte verbetering. Tot nu toe zijt gij een voorbeeld geweest van gelaten aanvaarding van het onvermijdelijke. Weest er van verzekerd dat de Regeering Uw houding ten volle waardeert en niet na zal laten, ook in het komende jaar, om te doen wat in Haar vermogen is om U te steunen en te helpen.

Veel heil en zegen aan het Inlandsch Bestuurscorp, dat door zijn onmiddellijke aanraking met de bevolking in deze tijden zulk een moeilijke taak te vervullen heeft en van wiens trouwe plichtsbetrachting zulke groote belangen afhangen.

Heil en zegen aan U en de Uwen, Regenten, Volkshoofden en Zelfbestuurders in geheel Indië. De Regeering is U dankbaar voor Uw hulp en steun in het afgelopen jaar; moge Zij daarop ook in 1936 kunnen rekenen.

Heil en zegen ook aan alle vreemdelingen en Vreemde Oosterlingen, Nederlandsch-onderdaan of niet.

Gij waart welkom hier in het afgelopen jaar; gij zult het ook in de toekomst zijn mits gij U houdt aan hetgeen recht en wet is in dit land.

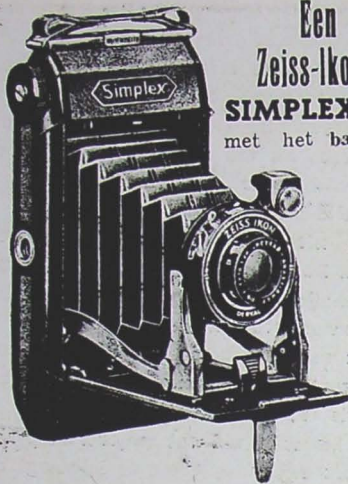
Veel heil en zegen aan U, Europeesche gemeenschap. Fabrikant, planter, winkeller, handelaar, wie gij ook zijn moogt, moge 1936 U voorspoed brengen. Dankbaar erkent de Regeering de toenemende samenwerking met het geheele bedrijfsleven; laat deze crisiswinst ook in de toekomst behouden blijven.

Heil en zegen ook aan U, bemanningen van onze schepen en vliegtuigen, wier gevaarvolle arbeid op zee en in de lucht als levensvoorwaarde voor ons maatschappelijk bestaan is te beschouwen.

En gij, mannen van de pers, ook U zij het „omnia fausta" toegewenst met een gelijktijdig beroep op Uwe zoo veel betekende medewerking om den nieuwen geest in onze samenleving niet alleen te bewaren maar ook te bevorderen.

Heil en zegen aan U, kerkelijke dienaren, zendelingen en missionarissen; moge 1936 U den moed en de kracht vernieuwen voor Uw moeilijk werk. Heil en zegen ook aan allen die in deze donkere tijden met zooveel toewijding en zelfverloochening het licht van hunne liefdadigheid laten schijnen in het hart van zoo veel lijdende medemenschen.

Heil en zegen aan U, Europeesch Bestuurs-corps, waar gij ook Uw standplaats hebt in dezen

En nieuwe
Zeiss-Ikon Schlager
SIMPLEX 6 × 9 c.m.
met het bakelieten pantser

Gemakkelijke
behandeling en
nauwkeurige
uitvoering

De twee-
punts - instel-
ling verzekert
scherpe foto's
van dichtbij
tot veraf

En de prijs?

Met Nettar 1 : 6,3 in Telma met ingebouwen
zelfontspanner **f 31.50**

Verkrijgbaar bij den Fotohandel

Prospecti gratis door de alleenvertegenwoordigster voor
Nederlandsch-Indië

Archipel. Uw taak wordt niet gemakkelijker bij het dieper gaan van de bezuiniging, maar ik reken -- behoef ik het nog te zeggen -- op Uw onverflauwde toewijding ook in het nieuwe jaar. Ontvangt ook mijn beste wenschen voor de trouwe politiemannen, die U bij de vervulling van Uw taak behulpzaam zijn.

Veel heil en zegen aan U, Leger en Vloot. Wat zal het nieuwe jaar U brengen? Moge het zijn dat steeds dieper doordringt de overtuiging dat de kracht van elke weermacht, groot of klein, in de eerste plaats ligt in haar gereedheid en paraatheid.

Wat daaraan ontbreekt moge spoedig worden aangevuld. Aan Uw toewijding en trouwe plichtsvervulling zal het niet ontbreken.

Heil en zegen aan U allen, die adviseerend of administreerend het bestuur over dit uitgestrekte land helpt voeren. Gij, ambtenaren van departementen, diensten en bedrijven, gij opvoeders van de jeugd, ook in het komende jaar zullen hooge eischen aan U gesteld worden, terwijl zekerheid omtrent salaris en positie U niet gegeven kan

ALLEEN DE STIEREN LACHTEN NIET. — Ter eere van de bemanning van de „Emden” organiseerde het gemeentebestuur van Angra d'o Heroismo op de Azoren tijdens het bezoek van den Duitschen kruiser een stierengevecht met jonge stiertjes in de straten van de stad, waarbij het hoofdzakelijk op de lachspieren van deelnemers en publiek aankwam.

worden zoolang voor niemand zekerheid en vastheid bestaat. Maar gij zult U daardoor niet laten ontmoedigen en onverzwakt Uw plicht doen. Gij hebt nog goede redenen om dankbaar te zijn; genoeg zijn er, die U Uw nuttigen werkkring bekliden.

Veel heil en zegen eindelijk ook aan het Collegie, dat onze samenleving vertegenwoordigt. De arbeid in het afgelopen jaar was zwaar; moge U de kracht gegeven worden om Uw taak, die in 1936 zeker niet gemakkelijker zal met opgewektheid te vervullen.

En tenslotte, heil en zegen, door Indië toegewenscht aan het Moederland. Wellicht hoort men ons daar; dan kunnen wij niet terughouden een

uit het diepst van het gemoed opwellenden wenschen voor het welzijn van het land waarmede wij zoo nauw verbonden zijn. Ik vraag mij wel eens af of voldoende begrepen wordt de beteekenis van die band; of wel ingezien wordt hoe het eene gebiedsdeel van het andere afhankelijk is ten aanzien van zijn hoogste belangen, volstrekt niet eenzijdig, maar over en weer. Moge dat besef in het komende jaar meer dan ooit levendig zijn tot heil van Nederland en Indië beiden.

Geachte Luisteraars, ik moet thans van U afscheid nemen en doe dat met de oprechte bede, dat Gods beste zegen U in het Nieuwe Jaar moge vergezellen.

Het Rijk Der Vrouw.

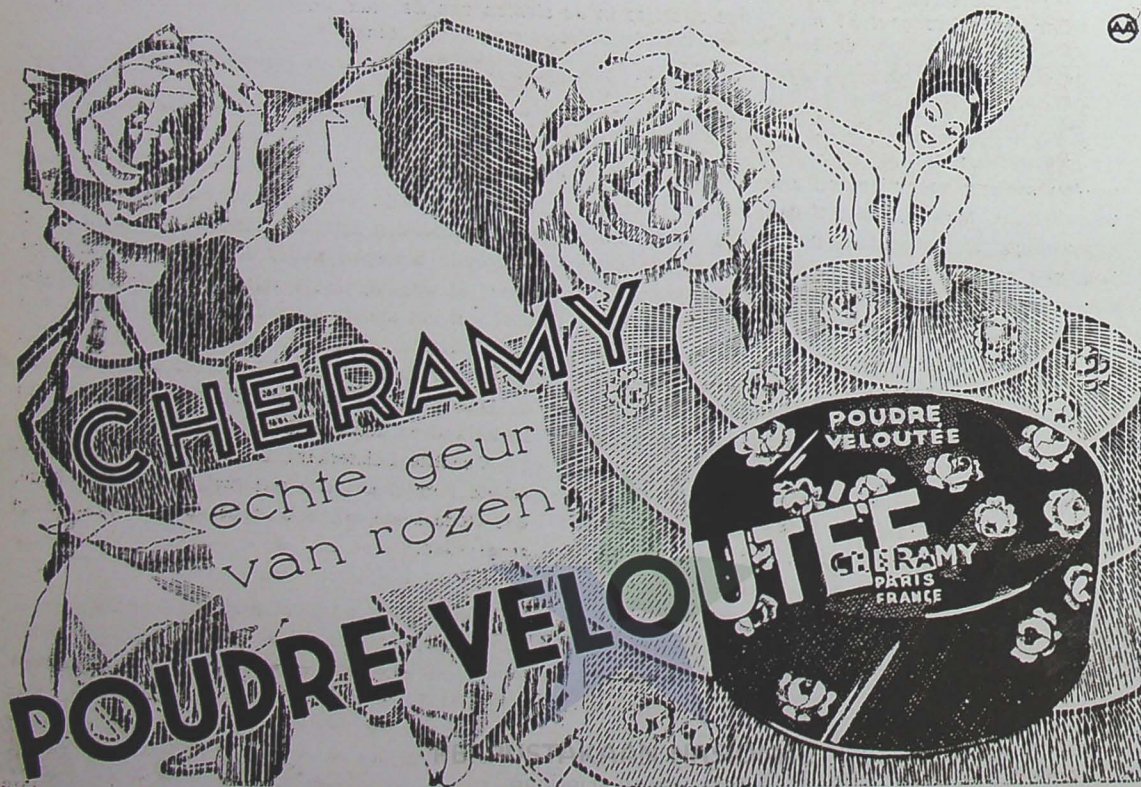
Moeilijke Kinderen*)

Uit het feit, dat op Java in een enkele stad reeds een consultatiebureau voor moeilijke kinderen geopend is, blijkt, dat ook hier te lande de belangstelling ontwaakt voor de stoornissen bij abnormaal lastige, asociale jonge individuen. Voor zoover mij bekend is, bestaan over de klantjes dezer Indische consultatiebureaux nog geen publicaties of statistieken, zoodat we voorloopig aangewezen blijven op gegevens uit Holland, waar langzamerhand een schat van materiaal op dit gebied verzameld is. De Nederlandsche Vereeniging voor Geestelijke Volksgezondheid bespreekt in vergaderingen de verschillende wijzen, waarop men het asociale individu tegen zichzelf kan beschermen en ook, hoe de maatschappij zich te weer zal stellen tegen de haar vijan-

dige elementen. Hier voeren bijna uitsluitend menschen van de praktijk het woord; juristen, psychiaters, paedagogen, en dank zij de verschillende kanten, van waaruit zij het asociale, resp. crimineele kind belichten, krijgen we eenigszins inzicht in de constellatie zijner psychische eigenschappen en in de uitwendige factoren, die zijn onmaatschappelijke reactie wekken.

Veel is er veranderd in de opvattingen omtrent de criminaliteit sedert Lombroso in het laatst der vorige eeuw met zijn leer van den „delinquent nato,” den „geboren misdadiger,” de wereld veraste. Men zou hier te maken hebben met een menschensoort, dat niet alleen gekenmerkt wordt door psychische eigenaardigheden, maar ook door lichamelijke eigenschappen, afwijkenden schedelvorm, aangegroeiide oorlellen, slecht afgewerkte

*) Ontleend aan „De Huisvrouw in-Indie”.

Voor de eerste maal na haar huwelijk heeft prinses Ingrid (rechts) kroonprinses van Denemarken een bezoek gebracht aan Stockholm. — Prinses Sibilla haalde haar van het station af.

oorschelpen, gevoelsstoornissen in bepaalde gebieden van de huid, enz. Lombroso zelf heeft evenwel ten slotte toegegeven, dat deze „geboren misdadiger” uiterst zelden voorkomt. Tegenwoordig spreken we in deze schaarsche gevallen van „morele idiotie,” een uitdrukking, die buiten deskundige kringen nogal eens misbruikt wordt, maar die we dus slechts mogen toepassen bij die groep individuen, wier medegevoel met het wel en wee van anderen, bij ongestoord intellect, volledig ontbreekt, terwijl deze lieden, wat zichzelf betreft, stellig niet in hun rechten tekort gedaan willen worden. Zooals overal in de natuur, hebben we ook hier een reeks overgangen van de voor menschenleed volkomen afgestompte persoonlijkheid via het koude, harteloze type naar normaal. Het is moeilijk een grens te trekken tusschen pathologisch en net-nog-niet-pathologisch; de publieke opinie verschilt in dezen dan ook vaak van het psychiatrisch oordeel. Toch rechtvaardigt het samengaan van deze gevoelsafwijkingen met

andere ontardingsverschijnselen op lichamelijk en geestelijk gebied volkomen de psychiatrische zienswijze. We ervaren, hoe de misdadige neigingen reeds in de vroegste jeugd naar voren komen, daarbij niet te beïnvloeden zijn door paedagogische maatregelen, doch met hopeloze hardnekkigheid telkens weer opduiken en hoe langzamerhand deze individuen uitgroeien tot de volkomen antisociale beroepsmisdadigers, die even ongevoelig zijn voor straffen als voor goede woorden. Maar, gelukkig, deze monsters in menschengedaante zijn zeldzaam en zouden volgens Amerikaansche en Europeesche statistieken slechts 2% der crimineelen leveren.

Intusschen blijft het de groote verdienste van Lombroso, dat hij in den misdadiger niet uitsluitend een asociaal individu zag, dat onschadelijk gemaakt moest worden voor de gemeenschap, maar een mensch, die bestudeerd en eventueel lichamelijk verzorgd moest worden. Op deze wijze gaf hij den stoot tot herziening van het bestaande straf-

recht.

De laatste tientallen jaren is men er toe gaan neigen, de criminaliteit te bezien uit sociologisch en economisch oogpunt, al rest dan nog altijd het probleem, waarom in eenzelfde milieu misdadig wordt, het andere niet, zoodat er zeer zeker ook een psychologische kant aan het vraagstuk is. Vele jaren na de algemeene criminologie ontstaat langzamerhand een aparte kinder-criminologie, die pas tot ontwikkeling kon komen, nadat men een dieper inzicht in de psyche van normale en abnormale kinderen gekregen had, waartoe de psycho-analyse niet onbelangrijk heeft bijgedragen. Zij toch deed ons kennis maken met de jeugdige sexualiteit en gaf aannemelijke verklaringen voor allerlei handelingen, tevoren onbegrepen. Freud wees op de beteekenis der indrukken van de vroegste kinderjaren, die voor elk individu in nevelen van vergetelheid liggen, maar die toch van het grootste gewicht zouden zijn voor de latere ontwikkeling der persoonlijkheid. Reeds vroeg begint het kind zich, naar zijn omgeving, een Ik-ideaal te vormen en het is vanzelfsprekend, dat dit in een misdadig milieu anders zal uitvallen dan in een normaal geordende omgeving.

Wanneer we de onmiddellijke omgeving van het kind, het gezin, eens nagaan, zien we, dat hierin verschillende factoren kunnen voorkomen, die aanleiding kunnen worden tot onmaatschappelijk ge-

drag. In de eerste plaats treedt op den voorgrond de economische toestand, het al of niet voorhanden zijn der eerste levensbehoeften. We zien dan ook, dat bij het grooter worden van het gezin — dus het dunner worden der spoeiing — de misdaad onder de jeugdige gezinsleden toeneemt. Volgens onderzoekingen van Dr. Postma, zouden in de grootere gezinnen de oudste kinderen het meest gevaar loopen, den weg der criminaliteit in te slaan. In de eerste plaats speelt hierbij dus de economische factor een rol, verder worden bij oudste kinderen tengevolge van de onervarenheid der meestal nog jonge ouders vaak slechte gewoonten aangekweekt en tenslotte blijkt, dat de morele ontwikkeling der ouders bij de geboorte van hun oudste kind dikwijls nog niet afgesloten is, zoodat hun verantwoordelijkheidsgevoel onvoldoende ontplooid is en allerlei misbruiken — o.a. alcoholisme — de sfeer, waarin de eersteling opgroeit, bederven.

Een machtige factor in verband met het onmaatschappelijk gedrag der kinderen, is de onvolledigheid van het gezin, dus het gemis van den vader of van de moeder; in het eerste geval krijgt men te kampen met materiele nooden, waardoor de kinderen tot economische delicten gedreven worden, in het laatste schijnt tekort gedaan te worden aan de paedagogische behoeften, tengevolge waarvan vnl. de meisjes tot ontoelaatbaar gedrag op sexueel gebied worden.

Een gelukkig huwelyk

is slechts mogelijk, wanneer de geestelijke harmonie tusschen man en vrouw van de zijde der vrouw gesteund en bestendig wordt door het bezit van een goed figuur.

De voornaamste vereischte voor een goed figuur is een ideale buste. Tegen eene onontwikkelde of een verslachte buste bestaat slechts één middel, dat sedert 7 jaren door H. H. Doctoren wordt aanbevolen en welks resultaten door wetenschappelijke en klinische proefnemingen bewezen zijn. Vraagt naar ons 48 bladzijden dikke boekje met 32 afbeeldingen: „Hoe verkrijg ik eene onberispelijke buste?“ (welke brochure op aanvraag GRATIS wordt toegezonden).

Het bevat wetenschappelijke uiteenzettingen van oorzaken, behandeling en bewezen resultaten door het gebruik van

Mammoform

Gegarandeerd onschadelijk. Op de intern. tentoonstelling te Boulogne in 1932 werd Mammoform met de hoogste onderscheiding „Gouden eereschild en Diploma“ bekroond. De samenstelling van Mammoform geschiedt onder voortdurende wetenschappelijke contrôle van den beedigden Rechtbank-Chemiker Dr. Wirth.

AESCULAP. Chem. pharm. fabriek Berlijn.

Importeur: R. BRAENDLEIN — Chemicalienhandel
Batavia-Centrum

Kramat 41

Telf. no. 4964 Bat.-C.

Soerabaja

Embong Tandjoeng 28

Telf. no. Zuid 2505

Het kind schijnt over het algemeen sterk te reageeren op karakterfouten zijner leiders, zooals gemakzucht, egoïsme, drift, gebrek aan inzicht in het prestatievermogen der jeugd, waardoor deze chronisch overvraagd en uitgerust wordt met een minderwaardigheidsgevoel, dat levenslang zijn stempel op de persoonlijkheid zal blijven drukken. Künkel spreekt in dit verband van: „verraad" door volwassenen aan het kind bedreven. Het jonge individu, dat van deze fouten te lijden heeft, zal zich afwenden van zijn omgeving en reeds in het gezin, dat voor hem de wereld beteekent, onmaatschappelijk worden.

Intusschen vormen de asociale kinderen geen homogene groep, en op de consultatiebureaux hooren we dan ook de meest uiteenlopende klachten, over: ongedurigheid, leugenachtigheid, ongezeggenheid, koppigheid, angst, sexueele aberratie's, eenzelveheid, enz. Om een klaar inzicht te krijgen in het wezen van het asociale kind, is een veelzijdig onderzoek noodzakelijk. In de eerste plaats moeten we trachten uit te vinden: uit welk milieu stamt het? Hoe zijn de ouders, de broers en zusters? Blijkt deze naaste familie geen abnormaliteiten te vertoonen, dan krijgen we soms toch nog een antwoord op het raadsel, dat ons patientje ons opgeeft, wanneer we eenige geslachten verder terug kunnen vervolgen. Waarschijnlijk berusten meerdere gevallen van onmaatschappelijkheid, die zich aanvankelijk voordoen als niet erfelijk, toch wel op erfelijken bodem. Immers uiterlijk gezonde ouders kunnen de dragers zijn van ongunstige erfactoren, die bij hun kinderen te voorschijn komen, dominant worden.

Onder degenen, die zich met de bestudeering van het onmaatschappelijke kind bezighouden, vindt men somber gestemde lieden, die de meeste dezer gevallen aan een geërfd anleg toeschrijven en daarbij weinig verwachten van allerlei hulpmiddelen en paedagogische maatregelen. Volgens hun pessimistisch oordeel kan men met veel moeite en kosten hoogstens de slechte eigenschappen korteren of langeren tijd sluimerend houden, maar zoodra ze eenmaal te voorschijn komen, is er geen redden meer aan. Als afschrikwekkend voorbeeld worden aangehaald eenige internationaal vermaarde stamboomen van 4 of 5 generaties, waarin zich waaiervorming de sociaal minderwaardige types manifesteeren; zwakzinnigen, epileptici, dronkaards, krankzinnigen, misdadigers-wisselen elkaar af.

Neemt men dit standpunt in, dan komt men tot de conclusie, dat men ten koste van groote financiële offers misschien aan het onmaatschappelijk individu zelf iets kan verbeteren, maar zijn nageslacht belooft weinig goeds. Het zou dan de plicht der eugenetiek zijn, de maatschappij voor dergelijke generaties van minderwaardigen te behoeden, war-

De triomf van een moedih meisje.— De Australische pilote Jean Batten wordt na haar geslaagde solovlucht over het Zuidelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan bij aankomst de Buenos Aires enthousiast verwelkomd. Op de schouders van bewonderaars wordt de koene pilote het vliegveld afgedragen.

door ook veel individueel leed voorkomen zou worden.

Intusschen hooren we meerdere stemmen van verzet tegen deze opvatting; het grootste deel dergenen, die op dit gebied werkzaam zijn, is van meening, in tegenstelling met de vorige opvatting, dat slechts een klein percentage der asociale kinderen psychopaath in aanleg, en dus voor geen behandeling toegankelijk is.

Gaan we nu eens na, op welke wijze het afwijkend gedrag tot stand kan komen, dan zien we in de eerste plaats, dat sleepende ziekten, voordat ze herkend worden, het kind vaak het stempel van onhandelbaarheid en prikkelbaarheid geven. In dit verband is de tuberculeuse hersenvliesontsteking berucht. Ook echte hersenziekten — ontstekingen en gezwellen — kunnen een volslagen karakterverandering veroorzaken, tengevolge waarvan de morele en intellectueele functies dermate gestoord worden, dat de patient met den rechter kennis maakt.

Ook allerlei psychische ontwikkelingsstoornissen kunnen tot asociaal gedrag aanleiding geven. De uitgesproken vormen, idiotie en imbecillitas,

„*Chez Nanette*”

Pasoeroeanweg 2 A.

Batavia-Centrum.

Geeft grondig onderricht in knippen, cosium naaien; opleiding tot costumière, coupeuse met examen methode Haagsche Mode - Academie. Belast zich met 't vervaardigen van japonnen, mantels, bruidcostuums enz.

Zeer billijk tarief.

Mej. A.J. LUCAS.

zijn ook voor den leek gemakkelijk te herkennen. Meer moeite leveren de lichte vormen; vooral, wanneer deze kinderen wat praatgraag zijn maken ze in hun eerste jeugd geenszins een achterlijken indruk. Op school begint pas de misère; de ouders en onderwijzers zuchten onder de z.g. ondeugendheden dezer jeugd en eerst, wanneer de toestand herkend wordt, kan men passende maatregelen treffen. Het experimenteel-psychologisch onderzoek is hier van onschatbaar nut. We zien, dat deze kinderen de opdrachten, die normale kinderen van hun leeftijd uitvoeren, niet kunnen nakomen, dat dus de intelligentie-leeftijd lager is dan de werkelijke leeftijd. Vanzelfsprekend hooren deze kinderen niet op een gewone school thuis, zoowel voor zichzelf, als terwille der normale elementen.

Bij de neurotische groep die zich schuldig kan maken aan de wonderlijkste en gevaarlijkste dwanghandelingen, heeft men te doen met een tijdens het leven verkregen afwijking. Vaak is langs psychoanalytischen weg een oorzaak op te diepen voor deze asociale handelingen en dan lukt het ook meestal wel het karretje weer in het rechte spoor te brengen.

Ook de lichte vormen der psychosen leveren nogal wat onmaatschappelijke elementen, die eerst bij den rechter en vervolgens bij den psychiater te land komen.

Tot hiertoe over het abnormale criminele kind.

Wat betreft het gezonde onmaatschappelijke kind, is men over het algemeen van oordeel, dat het zeer wel te helpen is. Hiertoe werken meerdere organisaties samen: kinderpolitie, observatiehuizen voor criminele kinderen, medisch-opvoedkundige consultatiebureaux. De statistieken der gevallen in de groote steden uit, dat een belangrijk percentage dezer criminele kinderen later als geordende persoonlijkheden in de maatschappij kunnen worden opgenomen en geheel of gedeeltelijk in eigen onderhoud voorzien.

Het zou ons te ver voeren, nog de verschillende maatregelen te bespreken, waardoor men hoopt, het asociale jonge individu te brengen tot een zich-aanpassen aan de maatschappij.

De bedoeling van het bovenstaande was, in enkele kolommen een vluchtig licht te doen schijnen op de vele problemen, waaruit de kindercriminologie is opgebouwd.

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinan

LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 41

4 Januari 1936

Taon X No 1

Di sakiter kita.

Dalem kita poenja pamandangan paling belakng dar: taon 1935 kita ada oendjoek, bahoea itoe kabar - kabar jang seperti biasanja dimoewat di panoetoe taon dalem soerat-soerat kabar dan jang meramaiken bakal ada terdapat perbaekan-perbaekan economie, ini kalih tida kalia-tan. Maka itoe, orang bisa membajangkan kita po-nja perasa'an terprandjat koetika tanggal 31 De-cember, di sa'at sasoeatoe orang lagi bergoembira merajahkan penggantian taon, Z.E. Gouverneur Generaal telah oetjapkan satoe pridato jang ada membajangkan optimisme. Dan ini pridato kade-ngerannja ada manjenangkan sekali.

„Achirnja,” demikian Z. E. Jhr. B.C. de Jonge telah bilang dalem ia poenja pridato di maleman Taon Baroe, „zonder berboeat keliroe dengan oendjoek optimisme terlaloe besar, boleh djoega saja oendjoek itoe tanda-tanda perbaekan jang, oemoem-nja diakoeh, ada terdapat. Orang malah denger tentang perbaekan economie doenia. Harganja ka-baran-kabaran begitoe soesah sekali dioekoer; kita hanja bisa mengharep bahoea achir-achir di koeliling tempat pikiran sehat dan azas-azas economie jang sehat aken dapetken kamenangan.

Prihal Hindia, orang menampak keada'an tida begitoe djelek dari pada tadinja, tapi belon bisa dibilang apa ini aken berdjalan teroes atawakah tjoema boeat samentara waktoe sadja. Dalem ka-langan goela orang moelai menanem lagi; kita poenja rubber-quotum telah dinaeki; thee harganja tetep; pasar tin tetep baik; tembako dapet harepan poela di Amerika. Apakah kita mengadepi satoe „fadjar jang baroe”? Ini waktoe keada'an masi

serba gelap, sebab kita semoea taoe, keada'an oemoem dari negri dan rahajat ada sanget soeker. Keada'an makanan haroes sateroesnja didjaga de-ngen begitoe teliti sabisanja. Ini bener bisa manjegah bahaja lapar, aken tetapi tida tjoekoep aken manjegah kakoerangan makanan dan kamiskinan. Tapi djikaloe sinar terang jang sekarang tertampak sasoenggoenja ada mendjadi alamat dari matahari terbit, ini keada'an poen sigra aken berobah.

Biar bagimana marilah kita merasa bertrima kasih boeat itoe sinar terang; itoe ada mengasih harepan”.

Ini soeara optimistisch tentoe sekali aken membikin linjap sebagian besar dari itoe kadjengkalan jang tentoe aken manjerang banjak orang di itoe maleman Taon Baroe. Kabar-kabar dalem soerat-soerat kabar, jang meramalken bakal tertjipta keada'an lebih baik, bener tida ada terdapat, aken tetapi apakah harganja warta soerat-soerat kabar kaloe maoe dibandingkan dengan pangoetara'an pembesar paling agoeng di Hindia? Ini perkata'an-perkata'an jang mengasih pengharepan, jang dioetjapkan oleh Gouverneur-Generaal jang, selama mamangkoe djabatan, tida haroes berboeat lean dari pada djaga, dn lagi sekali djaga, agar kapal-negri jang dikamoedian tida terserang geloombang heibat, sedikitnja tida terlempar ka atas pantei oleh itoe geloombang; jang di dalem itoe djabatan sebagi Wali Negri pasti sekali lebih insaf dari pada siapa poen di antara rahajat ini negri bagimana soeker andanja tempo, kasoesahan-kasoesahan negri dan rahajat; jang begitoe berhasil boeat manjegah Hin-dia dari kamoesnahan, tentoe sekali bagi kita, pendoeoek-pendoeoek biasa dari ini negri, ada satoe

boekti bahoea keada'an sasoenggoenja tida begitoe mamooetsken harepan sebagaimana jang orang bernapsoe aken kira di waktoe mengalami dan menampak itoe 1001 kasoekeran dalem kalangan economie ini negri selama taon 1935.

Perkata'an-perkata'an jang mengasih pengharepan dari Z.E. Gouverneur Generaal pasti sekali aken membikin legah pikirannja banjak orang. Saolah-olah orang sadar dari satoe impihan jang tida enak! Sasoenggoenja: Biar bagaimana, marilah kita merasa bertrima kash boeat itoe sinar terang; itoe ada mengasih harepan!

Demikianlah, kabetoelan sekali kita poenja pamanangan pengabisan dalem taon 1935 ditoetoeop dengan soeatoe andjoeran dan kita poenja pamanangan pertama dari 1936 djoega dengan satoe andjoeran. Sasoenggoenja djoega, keada'an selama itoe taon-taon jang telah liwat ada demikian gelap; dalem taon 1935 malah begitoe djelek hingga banjak orang sangsi apa bisa sampe ka laen taonnja; ada baik aken mengatahoei bahoea ada satoe sinar terang. Inilah ada mengasih harepan, kata Z.E. dan, demikian kita maoe peringeti, adalah itoe harepan djoega jang membri pangdoeapan!

Marilah kita ambil itoe sinar terang, sebagaimana jang diseboetken oleh Wali Negri, sebagai panoentoen bagi pergoeletan kita dalem taon 1936. Dengan mengatahoei bahoea sinar terang itoe sasoenggoenja bisa menjadi alamat dari satoe fadjar baroe, kita pasti aken mendapat tenaga boeat hadepken lagi itoe kasoekeran; itoe aken mengasih tenaga pada kita boeat kasih laloe rintangan-rintangan jang pengabisan. Goeloeng tangan badjoe, begitoe dioelangkan poela. Kita hendak toetoeop ini bagian dari pemandangan kita dengan satoe koetfiban dari itoe pridatoe maleman Taon Baroe jang haroes diinget betoel dari Jhr. Mr. B.C. de Jonge, jaitoe:

„Pertahankenlah kae poenja sikap dan toesalah bertindak di itoe djalanang jang soeda diambil; kaloe begitoe boekan lagi mendjadi satoe pertanjaan apa kita bisa lawan crisis, hanja apa crisis bisa lawan kita!”

*

„Di atas panggoeng-komedi doenia selama minggoe jang laloe tida ada kedjadian perkara loear biasa. Ini memang tida oesah diboeat heran. Hari-hari rajah Kerstmis dan penggantian taon dalem kalangan internasional, djoega dalem kalangan diplomatiek dan politiek, sanantiasa ada berarti tempo-mangasoh. Keada'an tetep tida berobah seperti sabelon taon 1936.

Di Ethiopie orang Italiaan teroes bertempoer dengan orang Ethiopier. Di Geneve orang masi teroes poeter otak boeat adaken pemberesan. Tjoe-

ma sadja orang Italiaan kombali berboeat satoe kabodohan. Brangkali saking nerveus lantaran moesti rajakken Taon Baroe djaoe dari roemah, di tengah-tengah kaheibatan paperangan dalem padang pasir, pada tanggal 31 December 1935 djoeroe-djoeroe terbang Italiaan telah bom satoe ambulance Roode Kruis Zweed. Menoeroet kabar kabar pertama, itoe ambulance moesnah sama sekali dan ia poenja antero staf, katjoeali si pemimpin jang loeka berat, telah binasa. Belakangan kanjata'an bahoea itoe kabar-kabar pertama ada terlaloe dilebihken, tapi toch bombardement atas satoe ambulance Roode Kruis tetep ada satoe perboeatan tida patoet. Kagoesaran besar telah timboel di saloeroe doenia, teroetama di Zweden. Kita namaken ini perboeatan dari orang-orang Italiaan ada bodo, sebab dengan begitoe, antipathie oemoem jang telah terkandoeng terhadap Italie mendjadi samingkin besar. Bombardement atas ambulance dari satoe negri neutral, jang lakoeken pakerdja'an manoloeng sesama manoesia di Ethiopie dengan tida bikin perbedahan antara orang-orang Italiaan dan Ethiopier jang loeka, ada satoe hal jang saharoesnja moesti ditjegah sebrapa bisa oleh orang-orang Italiaan. Moreel, ini perboeatan ada berarti satoe poekoelan keras bagi Italie. Tentoe sekali ini kedjadian tida aken bisa membantoe orang dapet pikiran terlebih lembek terhadap Italie di waktoe membittjaraken embargo-minjak dan laen-laen tindakan jang hendak dikasih berlakoe pada itoe negri.

Selaennja ini, di medan perang Ethiopie — Italie tida ada kedjadian lagi laen-laen perkara penting. Maarschalk Badoglio roepanja masi belon taoe apa moesti berboeat. Manjerang teroes atawa loenggoe serangan Ethiopie? Biar bagaimana soeda pasti, sedari pimpinan pindah tangan dari Generaal de Bono pada Badoglio, offensief Italiaan di Ethiopie tida mangoendjoek kamadjoean. Demikianlah Mussolini menampak poela bahoea tida sasoeatoe perobahan berarti perbaekan.

Djoega di Tiongkok keada'an tida berobah. Poen di itoe negri staatsman-staatsman lagi teroes bitjara sadja. Nanking bitjara, Tokyo bitjara, semoea orang bitjara. Minister-loear-negri Tionghoa jang baroe, jang katanja ada bekas goeroe dari Tiong Hoa Hwee Koan di Batavia, tjoba baik-baek kin orang Japan dengan ia poenja haloean pro-Japan jang terkenal. Apakah ia aken berhasil? Inilah ada satoe pertanja'an besar. Pengabisannja kita toch tida loepaken jang Japan bertindak menoeroet satoe politiek jang sadar, menoeroet satoe program jang pasti, maksoednja boeat taro sebanjaknja daerah Tionghoa di bawah ia poenja pengaroo. Japan perloe sama daerah goena tempatnja ia poenja rahajat jang kalebihan; daerah, jang bisa me-

Perdjodoan Gaili

(SATOE DONGENGAN TIONGHOA).

Oleh QUO, Bat.-C.

Brapa hari sasoedanja magistraat Hu sampe di iapoenja yamen, (roemah dan kantoer dari magistraat) jang baroe di Szechuan, iapoenja anak lelaki jang paling moeda pada satoe hari pergi djalan djalan dalem kebon di blakang itoe yamen. Dengan tida terdoega ia menampak di sitoe satoe roema jang besar djoega dengan dihiasken setjara satoe roema berhala. Selagi ia awasin itoe roema dengan kaheranan, satoe orang telah samperin itoe anak moeda dan berkata: „Ini adalah koeboerannya anak prampoean dari magistraat jang doeloean, itoe nona baroe beroemoer toedjoebelas taon. Saja ini ada toekang djaga dari ini koeboeran.”

ngasih barang-barang bahan dan materiala soepaja Japan poen tida oesah mengandel sadja pada loear negri goena ia poenja industrie perang. Djoega Japan ingin satoe bufferstaat terhadap Rusland. Chang Chun boleh oetjapken sebanjaknja perkataan Japan dan ia boleh oendjoe sebanjaknja senjoeman terhadap ia poenja collega Japan, tapi orang Japan sanget boleh djadi tida aken kena dislomotin. Marika aken djawab oetjapken lagi sama banjaknja perkataan-perkataan Japan, marika aken bales manjengir, tapi aken teroesin iaorang poenja politiek di Tiongkok Oetara dan pertegoehken balatentara Japan di Manchuria dan provinces Oetara.

Keada'an soenggoe tida djadi samingkin baek. Malah keada'an melinken djadi samingkin roewet dari pada tadinja. Sebab dengan banjak omong dan banjak manjengir orang hanja lebih banjak membikin tambah djelek, tida tambah baek pada itoe keada'an!

Pertjobahan studenten boeat sedarken rahajat tida mendapet banjak hasil. Marika masi teroes bikin demonstratie, doedoekin station-station dan trein-trein, djalanken itoe trein-trein, lepaskan poela itoe kantaran-kantaran, dimasoeki dalem autobus dan dibawa balik; kamoedian tjoba reboet trein lagi, dan begitoe sateroesnja! Dan achir2 sebaliknja dari pada sedar, rahajat Tionghoa nistjaja aken anggep itoe loetjoe dan tertawa bergelag-gelak boeat itoe studenten jang djinaka. Soenggoe, keada'an di Tiongkok tida menggoembirahken.

„Itoe nona romannja bagimana?” menanja itoe anak moeda dengan mendadak.

„Saja belon perna liat itoe nona,” mendjawab itoe toekang djaga, „tapi orang-orang pada bilang, iapoenja ketjantikan dan prikealoesan, belon perna ada laen prampoean dalem ini provincie jang bisa bandingkan padanja. Itoe nona meninggal baroe satoe taon.”

Oleh kerna ia masi ada satoe djedjaka jang beroemoer delapanbelas taon, itoe anak moeda hatinja djadi tergontjang. Dengan menoeding bongpaynja itoe koeboeran ia berkata: „Ah, itoe nona diperlakoeken dengan terlaloe adem sekali, ia moesti berasa kasepian di sini.”

Pada kadoea harinja itoe anak moeda pergi pasang hio dan bikin sembajangan di itoe koeboeran. Iapoenja djantoeng memoekoel keras sekali, ia menjeboet dalem hati, meminta biarlah ia bisa dapet liat itoe nona. Moelai itoe hari itoe anak moeka saban hari pergi pasang hio dan bikin sembajangan di sitoe. Doea boelan telah liwat, itoe anak moeda masi sadja bersoedjoe pada itoe nona jang ia tida kenal, sampe sewaktoe ia soeda ketemoe dan poedja pada itoe nona dalem impian.

Pada satoe hari selagi ia samperin itoe roemah koeboeran, itoe anak moeda dari tempat tida djaoe dapet denger dalem itoe roemah koeboeran ada soeara rintihannja saorang prampoean, dan berbareng ia dapet liat klamboe pintoe dari itoe roemah koeboeran di dorong kaloe ar. Itoe anak moeda brenti djalan dan mengawaskan, satoe nona moeda dengan pakean rebo telah djalan kaloe ar dari itoe pintoe. Dalem matanja itoe anak moeda itoe nona berbajang seperti satoe Hsi Shih (See Sie), itoe prampoean jang paling tjantik dalem hikajat Tionghoa. Dengan tertjengang itoe anak moeda awasin itoe nona. Dan dengan bergoemeteran dan setjara hormat ia samperin sembari toendoekin kepalanja.

„Djangan takoet pada saja,” berkata itoe nona lebih dceloe, „saja ini adalah itoe machloek jang tinggal dalem ini roemah, jang kaeo ingin ketemoe dalem kaeo poenja sembajang sehari-hari. Sekarang saja kaloe ar boeat djoempahken kaeo kerna saja ada hargaken sekali kaeo poenja tjinta sedjati pada saja.”

Itoe nona poenja omongan berbareng bikin terkedjoet dan senang itoe anak moeda. Itoe anak moeda tinggal boengkem, tapi dengan tida terasa

ia lantas pegang tangannja itoe nona dan dja'en bersama-sama masoek ka dalem itoe roemah. Sampe menggerip itoe anak moeda baroe tinggalkan itoe roemah koeboeran.

Moelai esok harinja itoe anak moeda tida pergi ka itoe roemah koeboeran lagi, sebaliknja itoe nona jang samperin itoe anak moeda dan tinggal bersama-sama dalem kamarnja itoe anak moeda dengan tida bisa terliat oleh laen orang boeat sebagian hari dan antero malem. Itoe anak moeda tida perhatikan iapoenja pladjaran lagi, dan dia barang koendjoengin iapoenja sobat-sobat, djoega tida soeka omong-omong sama orang toanja dan laen-laen familie. Iapoenja kewarasan terganggu, dan makan nja samingkin hari samingkin sedikit. Ini soeda tentoe bikin koetir iapoenja orang toea. Blakangan boedjang-boedjang kasih taoe pada marika bahoea, marika poenja anak ampir seantero hari dan malem berbisik-bisik dalem kamarnja sama orang jang tida kalliatan. Kadoea orang toea lantas

panggil anaknja dan madjoeken pertanjahan pertanjahan dan sang anak dengan teroes terang kasi tjerita doedoeknja perkara dengan djelas.

„Itoe nona moesti ada satoe setan,” berkata itoe doea orang toea dengan berbareng. „Kita moesti tjari doekoen boeat lolosken kaeo dari godahanja itoe setan,” ia kata pada anaknja.

„Tida, tida,” sang anak mendjawab, „betoel itoe nona boekannja satoe setan, Pertama saja djoega tjoeriga itoe nona barangkali ada satoe setan. Tapi saja soeda jakinken dengan teliti, semoea iapoenja perboeatan ada sama seperti kita orang. Saja kenal itoe nona soeda bebrapa minggoe. Saja brani pastiken, itoe nona boekannja satoe setan.”

„Tetapi,” berkata sang papa, „itoe nona toeh boekannja satoe prampoean jang bernjawa. Bagaimana djoega ia moesti ada bedahnja sama satoe orang prampoean betoel. Apa kaeo tida dapet liat bedahnja? Tjoba kaeo pikir-pikir dan kasi taoe pada kita.”

Kitsbuhel' Tyrol.
PERKAWASAN PERKAWASAN
REPUBLIC INDONESIA

„Ha,..... ja,..... ja..... „Ja, be-
toel, ada sedikit bedahnja. Kaloe
kita makan bersama-sama, ia be-
lon pernah makan barang jang
soedah di masak mateng, minoem
aer dingin dan makan boeah2
sajja.”

„Oh, begitoe,” berkata sang ma-
ma. „Laen kali tjoba bikin ia ma-
kan barang jang mateng. Begitoe
ia makan, kaeo lantas kasi kita
taoe.”

Itoe anak moeda lantas poelang ka kamarnja
dimana itoe nona soeda toenggoe padanja. Itoe
anak moeda soeroeh boedjang sedia santapan ma-
lem. Tida lama marika lantas bersantap bersama
sama. Itoe anak moeda minta pada itoe nona boeat
makan barang jang mateng, tapi itoe nona menol-
ak dengan berkata: „Saja tida boleh makan ini ba-
rang. Bila saja makan saja aken djadi tida bisa per-
gi datang dengan merdika. Barang jang soeda di
masak mateng berarti satoe halangan pemboedakan
dan pengiketan atas diri saja.”

„Saja tida pertjaja apa jang kaeo soeda bi-
lang,” mendjawab itoe anak moeda. „Kaloe kaeo
betoel ada perhatikan saja, dan kaloe kaeo betoel
ada tjinta saja seperti saja ada tjinta kaeo, kenapa
kaeo tida maeo makan seperti saja ada ma-
kan? Tjibalah, makan sedikit, sedikit sajja
dari saja poenja masakan, boeat menandakan kaeo
poenja tjinta pada saja.”

„Baek,..... ah,.... tida,” kata itoe nona dengan
bingceng. „Apa saja moesti.....? Ja, betoel saja
tjinta kaeo. Apa saja moesti makan kaeo poenja
masakan boeat menandakan saja poenja tjinta pada
kaeo? Tapi saja poenja diri aken djadi tida bisa
merdika..... saja aken makan djoega, tida per-
doeli apa aken terdjadi atas saja poenja diri.”

Begitoe lekas itoe nona makan sedikit masakan,
iboenja itoe anak moeda jang soeda dari setadian
mengintip dan menoennggoe di sebelah loearnja ka-
manu lantas masoek. Itoe nona begitoe dapet liat
itoe iboe lantas berdiri dengan kikoek sekali dan
tjoba aken lari. Tapi, helaas, ia tida bisa berboeat
begitoe! Papa, 'ngko 'enso laen-laen anggota fami-
lie, serta boedjang-boedjang lantas masoek ka ka-
mar dan roehoengin itoe nona. Dengan perasahan
maloe dan sedih itoe nona berdiri di tengah-tengah
dengan toendoek.

Itoe nona meminta dikasianin.

Sang mama moelal tanja itoe nona siapa ada-
nja. Itoe nona djawab bahoea ia anak prampoean
dari magistraat jang doeloean dan meninggal pada
taon jang laloe dengan dikoeboer di kebon di bla-
kang. Ia landjoetken lebih djaoe, pada brapa boelan
jang soeda ia ada merdika boeat pergi datang den-
geng tida bisa terliat oleh orang, tapi ini hari ia

ASPIRIN

*Tablet jang ketjil dengan
hasil jang besar.*

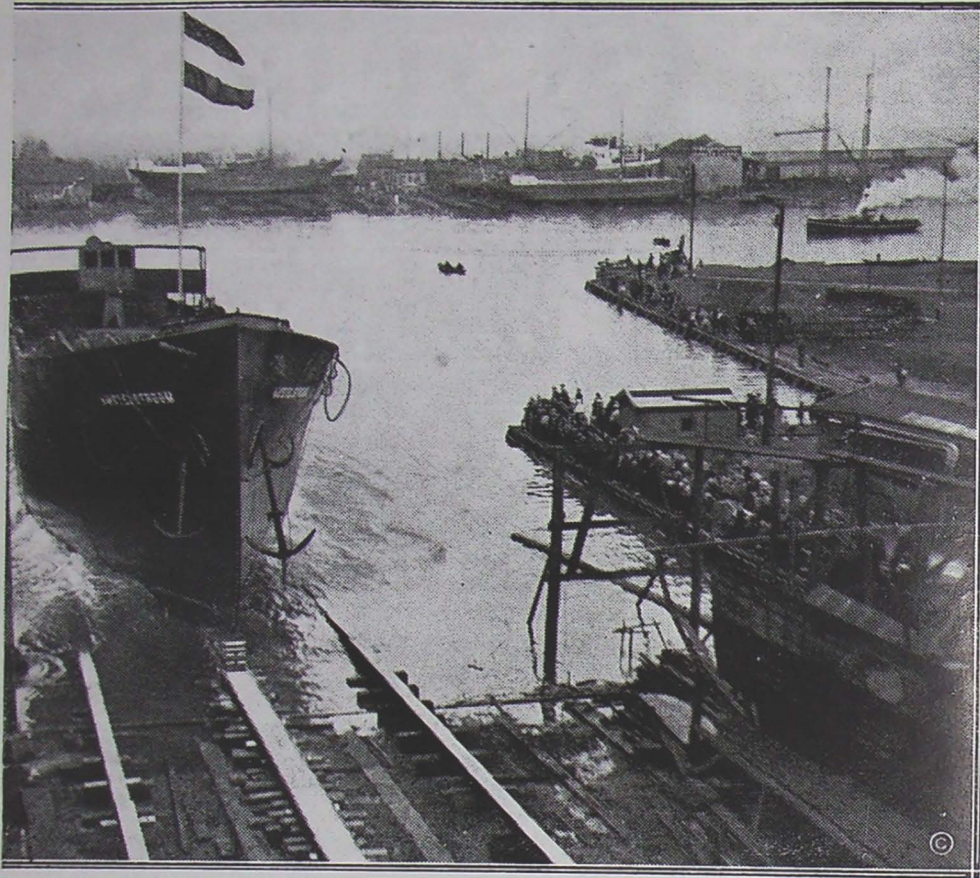
telah makan sedikit masakannja itoe anak moeda
dan dirinja lantas berobah, tida bisa lagi pergi
atawa semboeni dengan tida terliat.

Iboenja itoe anak moeda berkata padanja. „Se-
karang kaeo soeda tida bisa pergi dengan tida ter-
liat, saja aken tanja, apa kaeo sekarang ada satoe
machloek biasa atawa masi djadi setan?”

„Saja kira, saja sekarang ada satoe machloek
biasa seperti doeloe waktue saja masi idoeop,” me-
njaet itoe nona, „sebab saja poenja badan seka-
rang ada di sini dan bisa di liat olah orang. Tapi
saja belon bisa pastiken, Saja harep sajja ada
orang jang maeo gali saja poenja koeboeran dan
tjoba liat saja poenja badan apa masi di sitoe”.

„Ja,” berkata sang iboe, „itoe ada betoel.” Ia
lantas soeroeh boedjang gali itoe koeboeran. Di
mana blakangnja peti sang boedjang ketemoeken
satoe lobang ketjil, dan waktue itoe peti di boeka
dalemnja kosong.

Iboenja itoe anak moeda djadi girang sekali
dan berkata pada itoe nona, „Kaeo adalah saja poe-
nja anak poenja bini jang dikirim oleh Toehan jang
Maha Koeasa.” Dengan dapet iapoenja laki poenja
moefaket ia lantas soeroeh satoe boedjang kasi
taoe pada orang toeanja itoe nona prihal mendjelma-
nja lagi dari marika poenja anak prampoean jang
soeda mati. Sang boedjang djoega ada dibawahin
soetra soetra boeat ditrimaken pada orang toeanja
itoe nona sebagai pandjeran kawin. Orang toeanja
itoe nona soeda tentoe merasa sangsi sama itoe
kabarannya, maka marika oetoes anak lelaki jang pa-
ling teea boeat pergi doeloe, dan pastiken itoe ka-
baran. Boekan maen girangnja itoe 'ngko waktue
ia betoel dapetken ade prampoennja telah idoeop
lagi. Ia lantas toelis soerat pada orang toeanja
mempastiken kabenerannja itoe kabaran. Sang 'ngko
menginep satoe minggoe lamanja di roemahnja
magistraat Hu dan baroe poelang seabisnja perka-
winaan antara iapoenja ade prampoean jang idoeop
lagi dan anaknja magistraat Hu,
idoep lagi terboekti ada perkawinan jang menjenang
idoep lagi terboekti ada perkawinan jangmenjenang
ken. Marika lahirken doea anak lelaki dan doea
anak prampoean, jang semoeanja ada idoeop dengan
senang.

*Kapal „Amstelstroom“ dari Holl.
Stoomboot Mij. ketika diteroenken
di aer.*

SI KOWKATTI

SATOE TJERITA TIONGHOA.

Oleh: CHANG TZU P'ING.

(Samboengan „Panorama" No. 52)

JANG SOEDA DIMOEWAT:

Saking berdongkol sama istrinja poenja bibi dan ia-ini poenja anak prampoeran Ch'un Ying, jang saban-saban sakit selamanja membikin soesah orang, hingga sendiri poenja roemah tangga djadi telantar,

SATOE PROFESSOR TIONGHOA pindah djaeuh dari tempat tinggalnja itoe bibi, jang manempati satoe kamar dalem satoe bio Buddha di S. Anaknja itoe bibi, Ch'un Ying, jang mempoenjai toendangan di M., ingin sekali pergi ka itoe tempat dan ingin minta,

MEI HSIEN, istrinja itoe professor djagain iboenja selagi ia tida ada. Lantaran Ch'un Ying dan iboenja tida perna oendjoek perasa'an bertrima kasih boeat segala kabaekan jang dibriken pada marika, dan lantaran Mei Hsien sendiri ada poenja anak,

CHU ERH, dan lagi satoe anak jang baroe dilahirkan, itoe kainginan dari Ch'un Ying tida terkaboe!. En toch Ch'un Ying achirnja pergi djoega ka M. dengen tinggalkan iboenja dalem pangoeroesan hweeshio-hweeshio itoe bio Buddha. Kerna tida taoe bajar oewang sewah, sebab Ch'un Ying tida taoe kirim doewit, lagian kliwat manjoesahkan, itoe hweeshio-hweeshio maoe kirim iboenja Ch'un Ying ka roemah miskin, tapi itoe professor merasa maloe djikaloe sampe kedjadian begitoe.

Kerna itoe, ia terpaksa trima itoe bibi manoempang dalem roemahnja, maski sabenernja ia bentji pada itoe bibi jang beradat djelek, serakah, tida bertrima kasih, berpanjakitan dan manjoesahkan.

TEROESANNJA:

„Di ini kota kita tida ada mempoenjai laen saeuk koelawarga selaennja berdoea'an," ia perna bilang pada Mei Hsien dengen paras moeka jang tida enak diliat. Kerna teroes-meneroes dideketi oleh Iblis Penjakit, maka ia tida mempoenjai batin manoesia, hanja batin iblis. Kaloe ia aken tinggal lagi sapoeloe atawa doeapoeloe taon dengen kita dan oedak-oedak kita sebagai satoe koentianak, maka saja poenja antero kaberoentoengan koelawarga aken mendjadi moesnah. Lantaran ia, banjak kalih Mei Hsien dan saja djadi bertjidra.

Achir-achir dateng satoe kasempetan boeat soeroe ia pergi. Satoe soerat dari M. membawa kabar, bahoea pada satoe boelan berselang Mei Hsien telah melahirkan satoe anak. Koetika denger ini kabar, bibi kita kapingin koendjoengken anaknja itoe. Sedari trima itoe kabar girang ia djadi satengah kalap. Ia menangis dengen seboetken nama-nja iapoenja tjoetjoe.

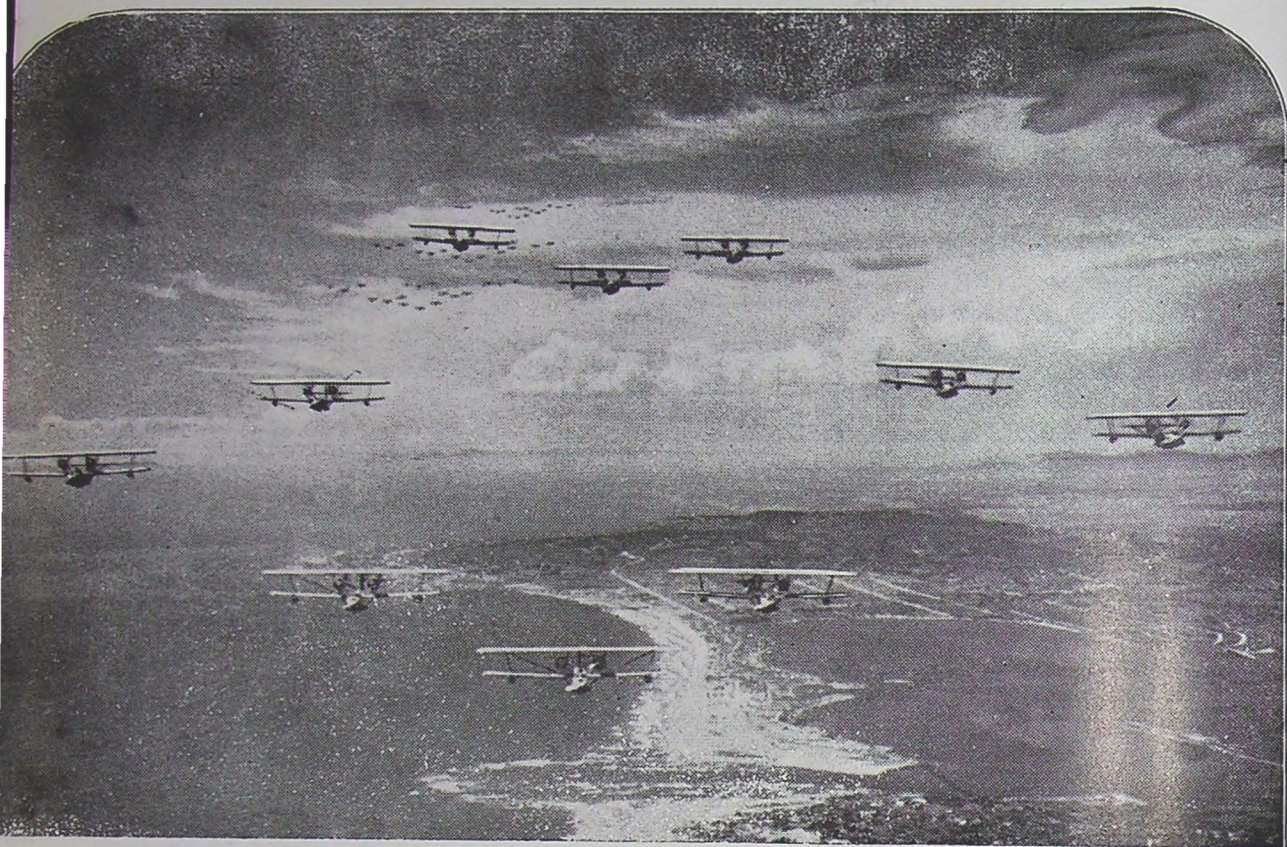
„Lantaran ia sanget ingin ketemoeken anak dan tjoetjoenja, baek kita kasih sadja ia pergi," saja bilang pada istri saja. Sasoeda bitjara poelang-pergi, kita ambil poetoesan demikian. Tentoe sekali saja boekan meloeloe bermaksoed aken membra kapoewasan padanja. Saja teroetama inget pada kapentingan diri sendiri, tapi tentoe saja tida bisa bilang ini pada Mei Hsien.

Kita benahkan ia poenja sedikit milik dan achirnja datenglah itoe hari di mana ia aken pergi. Semalemnja kita berkoeatir, jang ia poenja berangkat aken katoendah djikaloe mendadak ia dapet sakit. Koetika tempo-berangkat soeda sampe, oedjan telah toeroen, tapi kita bawa djoega ia ka station.

„Bagimana kaloe ia mati di tengah djalan dan orang kirim maitnja balik dalem satoe peti?" Ini pikiran mengganggoe kita sasoeda ia berangkat. Ia poenja toeboeh ada lemah dan apa ia bisa sampe dengen slamet di tempat jang ditoedjoeh, itoelah masi mendjadi satoe pertanja'an. Sasoeda ia berangkat, seantero malem kita tida bisa tidoer saking pikirin hal hal jang bisa kedjadian atas dirinja dalem perdjalan. Selama itoe sakean hari saja poenja pikiran tida bisa tentrem dan saja poenja liangsim tida brentinja seselken saja.

„Adalah kae jang membikin kae poenja bibi mati sabelon waktoenja," kata saja poenja liangsim jang tida satoe sa'at brenti mengganggoe.

„Ia pergi, sebab ia ingin sekali ketemoeken anak dan tjoetjoenja. Sekalipoen ande-kata ia mati di tengah-perdjalan, toch ia aken merasa beroentoeng dan tida menjesel." Begitoe saja tjoba lawan seselan liangsim saja, tapi toch saja poenja pikiran tida bisa tentrem.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

*Eskader pendjaga pantei laeet
di Amerika, sedeng melajang di
atas California.*

Tiga minggoe kamoedian kita trima soerat jang mengabarkan, bibi kita soeda sampe dengan slamet dan tiap hari mendoekoeng ia poenja tjoetjoe sembari menangis saking girang. Ch'un Ying sedikit poen tida mengoetaraken ken perasa'an trima kasih jang kita soeda toeloeng djaga ia poenja iboe.

Gardan menjemboehken, influenza, sakit diteloeng², kepala dan demam.

Doea boelan kamoedian bibi kita meninggal. Kalliatannya seperti djoega sasoenggoenja kita jang bikin ia mati terlebih lekas. Kaloe kita tida soeroe ia pergi, hanja rawat padanja, boleh djadi ia aken bisa idoep lagi lagi satoe atawa doea taon lebih lama. Tida bisa disangkal, kita djoegalah jang boenoeh padanja. Kita ada miskin, tapi kita boskan tida mampoe aken toendjang lagi pangidoepannya sedikit lebih lama. Jang membikin kita tida senang adalah itoe tjape hati jang kita alamken apabila ia sakit. Tapi kaloe kita maoe sabar, toch ini masi tida sebrapa.

Kita bentji kita poenja bibi dan anaknja lantaran marika poenja sikap jang adem dan tida trima kasih. Marika trima kabaekan kabaekan tapi marika meremken mata boeat kita poenja maksoed maksoed jang baik. Marika poenja mata seperti djoega maoe bilang: „Boekankah kita ada kae poenja sanak? Kaloe kita tida miskin, apakah kita nanti datang minta toeloeng padamoe? Apakah itoe sedikit oewang jang kita pindjem dari kace ada tjoekoep besar boeat diomongin?“ Ini sikap adem dari Ch'un Ying dan iboenja ada mendjadi sebab teroetama, maka kita tida maoe mengasih toendjangan oewang pada marika. Selagi tinggal di M. marika tida taoe toelis soerat dan waktoe masi ada di S. marika perlakoeen kita dengan adem. Ch'un Ying poenja perkata'an-perkata'an jang oering-oeringan masi kadengeran di koeping kita. „Salandjoetnja kita tida nanti bikin soesah lagi pada kae orang.“ Ini matjem perkata'an-perkata'an membikin saja merasa berdongkol sekali. Tapi tjema lantaran ini peringetan-peringetan jang tida enak, saja biar ken itoe njonja toea medapet kematian zonder mengasih pertoeoengan soeatoe apa! „O, itoe darah kedjem jang mengalir dalem sanoebari satoe machloek manoesia sebagai akoe!“ Tida goena kita bitjara lebih djaoe satelah sekarang bibi kita soeda meninggal, satoe korban dari saja poenja kakedjeman. Sokarang saja insaf, saja tida ada mempoenjai itoe soemanget-pangorbanan dan kamoerahan hati. Kaloe saja tida bikin perdjamoean boeat sobat-sobat atawa djikaloe saja tida beli sanjak-banjaknja boekoe jang tida ada faedahnja, tentoe saja aken mempoenjai tjoekoep oewang boe-

wat piara bibi kita. Siapakah antara kita aken idoep lebih lama dari sebagaimana takdir maoeken? Tapi adalah dalem kakoeasa'an saja boeat samboeng oemoernja itoe njonja toea dan, dengan keliroe sekali, saja telah tida goenaken itoe. Saja poenja perasa'an kowkatti dan saja poenja mangoetamaken kaberoentoengan koelawarga sendiri membikin ia djadi mati terlebih siang. Selagi dapetken itoe matjem pikiran, saja haroes mengakoeh bahoea saja telah berdosa.

Pada tiga moesin saldjoep jang laloe saja tida trima gadji dari sekola'an. Saja poelang dengan perasa'an djengkel sekali. Saja liat istri saja telah beli satoe karpoes dari wol boeat Chu Erh. Pada Mei Hsien saja lantas toemplekin saja poenja rasa berdongkol jang telah bersoesoen-soesoen sedari sakean lama. Saja maki-maki padanja sebab ia tida bisa mengarti pada saja dan tida taoe bagaimana saja djengkelin pakerdja'an; saja namaken ia saorang liar jang tida terpladjar, tida tjakep aken mendjadi itoe dari satoe koelawarga dan ingin soepaja ia mati agar maringanken pikoelan saja. Selagi saja marah-marah, Chu Erh didoekoeng oleh iboenja. Ia ada terlaloe takoet aken menangis, tapi Mei Hsien bertjoetjoeran aer mata sembari toendoeki kapalanja. Kaloe terhadap istri saja sendiri saja berlakoe kedjem, apa lagi jang bibi bisa harep dari saja? Tapi tiga hari sabelonnja saja marah-marah, saja telah hamboerken tiga dollar dalem satoe perdjamoean dengan sobat-sobat dalem satoe restaurant, sedeng itoe karpoes jang Mei Hsien beliken Chu Erh tida ada satoe dollar harganja. Tempo-tempo Mei Hsien soeka beli lebih banjak daging boeat Chu Erh dan saja peringeti ia aken berlakoe himat. Ia tida bilang apa-apa, hanja mangelah napas.

Kita tida taoe, apa Ch'un Ying aken bilang pada kita djikaloe ia kombali. Tapi bagaimana, ia aken disamboet dengan manis, hingga kita poenja perasa'an dosa terhadap iboenja bisa mendjadi sedikit lebih ringan. Anem boelan telah berselang. Dan itoe anem boelan telah mendjadi satoe taon, belon djoega ada ditrima kabar apa-apa dari Ch'un Ying. Maoe-tidamaoe kita djadi anggep bahoea Ch'un Ying ada

satoe prampoean jang gampang sekali loepa ken segala ketaekan jang doendjoek padanja. Tapi, sabatoel-betoelnja, kabaekan apakah kita telah berboeat atas dirinja?

Di taon kadoea sasoeda bibi meninggal, Ch'un Ying koendjoengken kita dengan mendadak dengan bawa ia poenja anak lelaki. Ini anak ada moengil, koelintja sama bagoesnja seperti ia poenja iboe, tapi pakeannja soeda toea dan mesoem. Sasoeda saling mengasih hormat, dengan teroes-terang ia bilang bahoea kadatengannja adalah boeat pindjem oewang. Kita denger ia telah bertjerei dari soeaminja jang briken oewang padanja tiba tjoekeop aken koendjoengken kita. Belakangan saja denger, itoe anak ada tida sah. Rcepanja, dalem perdjalanana ka M., ia telah ketemoe satoe makelaar jang iapoenja toendangan pertjajaken boeat anter padanja. Dengan ini penganter ia telah bikin perhoeboengan resia dan inilah telah mendjadi sebab dari itoe pertjereian.

Kasian itoe anak! Kaloe saja pandang Ch'un Ying poenja anak dan bandingkan ia sama Chu Erh, maka saja merasa, anak saja ada lebih beroentoeng. Tapi saja tida bisa bantah maoenja takdir. Saja kasian sama anaknja Ch'un Ying dan ingin kasih bebrapa matjem barang permaenannja Chu Erh padanja. Kerna Ch'un Ying tida brentinja poedji ia poenja anak dan sedikit poen tida bilang apa-apa tentang anak saja — Chu Erh lagi dibawa oleh baboe mongmong dan adenja lagi tidoer — kombali ia poenja kowkatti membikin saja djadi berdongkol. Saja ambil poetoesan pasti aken tida mengasih toendjangan oewang padanja. Kabetoelan saja tida mempoenjai oewang, tapi dengan gampang saja bisa pindjem barangan doeapoeloe dollar.

Ia poenja mata jang sipit, jang bersorot adem dan kedjem; ia poenja tabeat jang serakah dan bentahan dan ia poenja moeka poetjet jang tida mengoendjoek sifat manis-boedi — ini semoea mem bikin saja inget pada iboenja marhoem.

„Kaoe semoea ada moesoe-moesoekoe dalem pangidoepan jang doeloe, Sabelon kaoe-orang semoea mati, akoe tida nanti bisa merasa beroentoeng”. Kaloe saja inget ini perkataan-perkataan dari iboenja, saja merasa tida senang sekali liat tampangnja. Saja lantas pergi ka loteng dan tinggalkan Mei Hsien dan Ch'un Ying mangobrol. Sigrasaja denger jang terseboet belakangan manjindirnjindir.

Seabis makan, Ch'un Ying pergi lagi dengan anaknja. Saja pergi ka loteng dan liatin ia doekoeng itoe anak. Ini botjah menangis di poendaknja dan bertreak tida maoe poelang.

„Mama aken beli koewe manis boeat Ah Keng,” memboedjoek sang iboe. „Djangan nangis! Nanti

T. G. KIAT & Co.

SINGAPORE.

Branch: 24 Ipoh Road, Kuala-Lumpur.

Berniaga, dan import dari segala matjem tea, dari Java, Ceylon, Malaya.

Mempoenjai perhoeboengan, dan pendjoelalan di seloeroeh tanah Malaya, British North Borneo, dan Southern Siam.

Kirim Toeana poenja tjonto-tjonto kaloe Toeana maoe kenalkan Toeana poenja barang di Malaya.

mama beli'in koewe jang manis.”

Mendadak saja terserang oleh satoe perasa'an sentimenteel. Andelken itoe prampoean ada Mei Hsien dan itoe anak ada Chu Erh, kasedihan apakah aken bisa terbit? Saja toeroen ka bawah dan ketemoeken Mei Hsien.

„Apakah sasoenggoenja ia ada begitoe miskin?” saja menanja.

„Ia bilang tida perna makan daging sedari sakean lama. Tidakah kaoe liat, bahoea itoe anak ingin berdiam di sini?”

„Ja, ia poenja kous kaki ada sanget mesoem. Akoe koeatir ia tjoema mempoenjai satoe pasang. Lantaran biasanja ia perlente, tentoe sekali ia aken toekar itoe kous kaki djika ia masi ada mempoenjai lagi sepasang. Sedari bebrapa hari ini oedjan tida brentinja toeroen, maka ia tentoe tida bisa tjoe-tji.”

Alangkah kowkatti adanja kita! Kita bitjaraken ia poenja diri sedengan-ia sekarang berada dalem kamelaratan besar.

„Apakah ia kasih taoe di mana ia tinggal?” saja menanja pada Mei Hsien.

„Ia tinggal di gang keempat dari San Sze Street, tapi ia roepanja tida maoe kasi taoe tjoekeop terang ia poenja tempat tinggal jang bener.”

„Apakah ia bilang di roemah siapa ia tinggal?” Koetika denger ia tinggal di San Sze Street, lantas sadja saja tjoeigain ia poenja tjara menoentoet pangidoepan.

„Ia tida bilang. Boleh djadi ia sewah roemah sendiri. Ia kalliatannja tida begitoe soeka teringin ia poenja tempat tinggal dan roepanja ada semboeniken apa-apa boeat akoe. Brangkalih ia tinggal dengan saorang lelaki.”

(Aken disamboeng).

Doenia Sport

PAMANDANGAN VOETBAL MINGGOEAN.

Dalem pamandangan kita jang doeloean kita ada manerangken, bahoewa uitslag dari itoe pertandingan Vics — U. M. S. (2—2) ada belon tentoe, kerna deca-deca fihak telah madjoeken protest.

U.M.S. madjoeken protest atas satoe goal, jang referee Wattimena anuleer dan djadikan penalty-kick. Ini goal tertjitak oleh Giok Sien, tapi kerna salah satoe achterspeler Vics berboeat pelanggaran. U. M. S. dikasihken penaltykick dan itoe goal tida djadi. Ini penaltykick dimiss oleh Giok Sien!

Protest dari Vios ada manganahken satoe doelpunt jang marika tjitak tapi djoega dianuleer lantaran buitenspel.

Sekarang Protestcommissie dari V. B. O. sodah bersidang. Pectesannja adalah, protest dari Vios ditcelak dan protest U. M. S. ditrima baik, hingga kasoedahan dari itoe wedstrijd ditetepken djadi 2—3 boeat kemenangan U. M. S.

Kembali U. M. S. tambah 2 punten hingga in pjenja kadecdekan di tempat paling atas djadi samingkin tegceh. Kita toecerken di sebelah bawahan competitie jang tentoe sadja djadi berobah dari setagimana jang kita telah toeroenken di mingge jang jalce.

Di week-erd jang jalce, lantaran adanja U. M. S.-jubileumwedstrijden, tida ada dilakceken 1e klasse-wedstrijden.

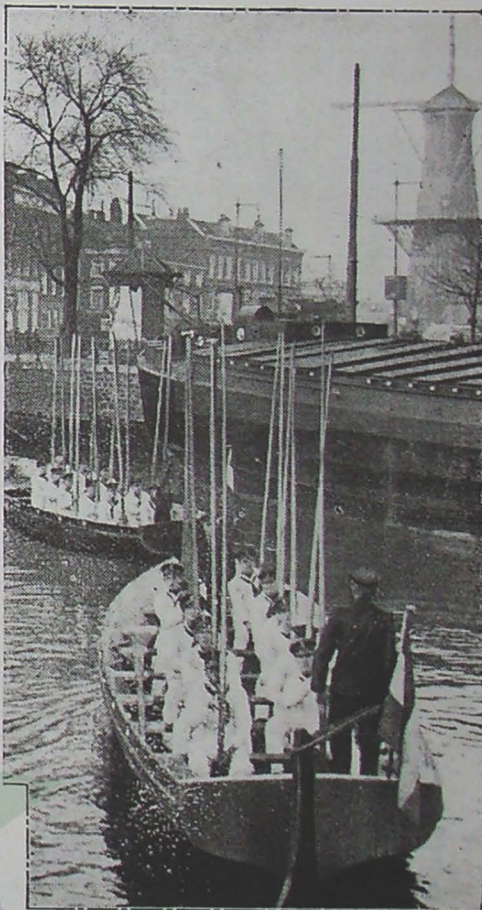
Di ini week-erd dalem competitie V. B. O., U. M. S. berhadapan dengan Oliveo. Tida bisa dibilang dari di mceka jang birce poetih aken bisa telan dengan gampang kawan-kawannja. Denkleaar seperti dalem ronde pertama, apalagi sebab dalem jubileumwedstrijden jang kita seboetken di atas, dengan amat serat birce-poetih barce bisa djatoken Oliveo 3—2. Dan lagi ini telah terdjadi dalem verlenging 2 X 7½ menit!

Hingga ada segala alssan aken mendoega, jang ini pertandingan aken mendjadi spannend.

Laen 1e klasse wedstrijd adalah antara Hercu-

les versus Vios. Ini waktoe Hercules lagi mengalamken inzinking, hingga ramalan-ramalan baik djangan dibikin lebih doeloe.

Di bagian klas deca, minggoe jang laloe U. M. S. 3 telah reboet satoe punt dari Sparta 1 (1—1) hingga membikin roesak kans dari itoe pakoempolan atas kampicenschap. Tapi ini kasoedahan poen belon tentoe oleh kerna Sparta telah madjoeken protest.

Mariniers Blanda jang lagi mendajoeng sembari doedoek praoe.

Sport pandjat goenoeng.

Di ini week-end Assihaam 1 aken berhadapan dengan S. V. J. A. 2, samentara B. V. V. 1 aken menjadi toean roemah dari Sparta 1.

Kaloe tida ada kedjadian hal hal jang tida terdoega, kita briken kans pada fihak tetamoe-tetamoe, tapi siapa taoe.....?

Stand competitie:

1e klasse:

	Maen	Menang	Serie	Kalah	Punt	Doelvoor Doellegen
U.M.S.	8	7	-	1	14	23- 8
S.V.J.A.	8	4	3	1	11	23-11
S.V.B.B.	8	3	3	2	9	8- 8
T.N.H.	8	2	4	2	8	15-17
Oliveo	8	4	—	4	8	17-24
Hercules	8	2	3	3	7	13-12
B.V.C.	8	2	—	6	4	10-17
Vios	8	1	1	6	4	13-25

2e klasse A:

S.V.B.B. 2	8	6	1	1	13	19- 7
Sparta 1	9	5	4	—	14	27-15
V.V.M. 1	8	5	1	2	11	24-12
U.M.S. 3	8	3	1	4	7	22-20
B.V.V. 1	9	3	1	5	7	22-29
Hercules 2	7	3	—	4	6	15-14
Assihaam 2	7	2	1	4	3	18-25
Oliveo 3	8	—	1	7	1	10-35

*) Assihaam 2 potong 2 punt.

2e klasse B:

U.M.S. 2	6	5	1	—	11	18- 6
T.N.H. 2	6	5	—	1	10	16-10
S.V.J.A. 2	6	4	1	1	9	18- 5
Oliveo 2	6	2	—	4	4	13-13
Assihaam 1	6	2	—	4	4	8-11
Vios 2	6	2	—	4	4	11-18
B.V.C. 2	6	—	—	6	0	3-24

Film

JOSEPHINE HUTCHINSON DAN ILMOE ITAM.

Koetika masi anak-anak, doea kalih Josephine Hutchinson perna pergi meliatin.

"..... Kae aken meninggal dalem oesia 35 taon", begitoe doea-doea kalih dinoedjoemken. Josephine pertjaja sekali itoe.

Achli-noedjoem jang pertama ada saorang prampoean jang meliatin peroentoengan dári tai-kopi dan masi bisa taoe, taon kapan Josephine aken menoetoe mata. Achli-noedjoem kadoea meliatin dari garisan-garisan tangan. Ini achli-noedjoem membri ramalan precies seperti jang pertama. Kaloe itoe waktoe Josephine soeda lebih toea, tentoe ia taoe nonsens apa adanja itoe, tapi itoe waktoe ia masi terlahoe moeda dan gampang dipengaroehken. Koetika satoe achli-toelisan termashoer koendjoengken Warner Bros. studio dan minta liat toelisannja Josephine, ini actrice tjantik bersangsi, tapi achir-achirnja toeroet djoega itoe perminta'an.

"Apa kae tjoema toetoeerken orang poenja sifat-tabeat sadja?" menanja Josephine. "Apa kae toetoeerken sadja apa jang akoe telah alamken di tempo jang liwat? Baek lah. Djangan tjeritaken apa jang akoe bakal ramalken di kamoedian hari, sebab saja tida mae taoe dari moeka, nasib apa saja aken trima." Belakangan ia kasih taoe, kenapa ia madjoeken itoe perminta'an jang aneh. Sedari achli-noedjoem kadoea tjerita, bahoea ia aken maninggal dalem oesia 35 taon, Josephine belon perna meliatin lagi. Itoe semoea perkara ia tida perdoeliken lagi. Ia takoet sama segala noedjoeman dan sebainginja.

"Saja tinggalken itoe achli-noedjoem, lebih banjak mati dari pada idoep," manerangken Josephine.

"Kaloe ia bilang saja mati di minggoe depan, tentoe saja pertjaja'.

Ini noedjoeman-noedjoeman mengasih pengaroeh djelek atas Bette poenja perasaan'.

"Pelahan-pelahan itoe perasaan takoet telah ilang," begitoe ia tjerita. "Belakangan, sasoeda dewasa, saja telah berdami dengan diri sendiri. Dengan kaget saja nempak, saja watesken saja poenja segala plan sampe di itoe taon di mana katanja saja aken maninggal."

Ia bersender di korsi dan teroesken tjeritanja:

"Ini ada sa'at paling menakoetin jang saja perna alamken, tapi barangkali itoe poen ada djoega baeknja."

Sekarang Josephine bersiap aken trima kematian di oesia moeda dan ambil poetoesan aken tarik kasenangan sebanjaknja dari salebihnja pangidoepan itoe. Ia tida pikirin segala apa dan melinken mae merasakan senang sadja.

Tapi sekarang ia tida pertjaja lagi itoe ramalan jang mengoetir ken.

BETTE DAVIS POENJA PER- SOONLIJKEID.

Bette Davis, itoe bintang film terkenal dari Warner Bros. telah dapetken ia poenja kans-kans, teroetama lantaran ia poenja persoanlijkheid jang menarik. Selagi doedoek di bangkoe sekola, ia poen mendjadi satoe anak jang paling disocka oleh laen anak-anak. Di sekolahan ia ada moerid paling populair. Koetika soeda kaloear dari sekola dan masoek dalem pangidcepan biasa, sigra orang poen mendjadi ketarik oleh ia poenja

SABOEN AFRIDOL

Saboen mandi jang
mengandoeng obat
boeat dinegeri panas.

sifat tabeat jang aloes. Pendidikan dramatisch ia telah dapetken dari Murray Anderson dan ia-ini merasa pasti, Bette poenja tingkaloe jang manis di atas tooneel moesti menarik sekali hatinja publik.

James Light, directeur dari "The Princetown Players" ada beranggepan begitoe dan pakerdjaken Bette boeat berbagi rol. Blanke Yurke telah briken rol penting pada Bette dalem Ibsen poenja karangan "Wild Duck" maskipoen ada banjak actrice oeloeng jang datang lamar itoe rol.

Samentara itoe, pangalaman membikin djadi samingkin madjoe dan ada membesarken itoe harapan bahoea ia aken mendjadi satoe actrice jang djempol. Itoe waktoe djoestroe New York ada mempoenjai banjak actrice moeda jang pande tapi tida bisa dapet pakerdja'an.

Concurrentie djadinja ada besar besar sekali, tapi Bette ada lebih oenggoel kerna ia poenja persoanlijkheid. Saban-saban ia poenja persoanlijkheid ini membikin ia dapet pakerdja'an, sekalipoen pakerdja'an itoe ada tida gampang didapet. Managers dan djoega publik merasa ketarik oleh ia poenja charme. Sesoea oendjoeck permaenan bagoes sekali dalem "Solid Youth" dengan Richard Bennett, ia tjoba dapetken contract dalem kalangan film di Hollywood. Djoega di sinj ia nempak persaingan heibat sekali. Di itoe kota-film orang tida nempak laen dari pada ketjantikan dan charme.

George Arliss telah "dapetken" Bette dan briken ia rol jang mem-

ADRESNJA BINTANG-BINTANG
FILM JANG TERKENAL.

Grogorio Melnik sebagai Mefisto dalem Faust.

bikin ia mendjadi terkenal. Apakah adanja itoe rol? Jalah rol paling tida sympathyek, tapi jang membikin Bette djadi termashoer

dan disocka oleh publik. Ia poenja persoanlijkheid terliat njata skali dalem itoe rol.

Oliver Hardy - 621 Alta Drive, Hollywood, California.

Robertson Hare - Gamoung - British Film Co. Wardour Street, London W. I.

Boris Karloff - Universal Studios, Universal City, California.

Evelyn Knapp - Associated British Film Distributors, 143 Wardour Street, London W. I.

Otto Kruger - M.G.M. Studios, Culver City, California.

Elissa Landi - Fox Studios, 1401 N. Western Ave., Hollywood, California.

Matheson Lang - B.I.P. Studios, Elstree, Herts.

Stan Laurel - 718 Beldorf Drive, Hollywood, California.

Gertrude Lawrence - 73 Portland Place, London W.I.

Anna Lee - Gaumont British Film Co., Wardour Street, London W. I.

Carole Lombard - Paramount Studios, 5451 Marathon Street, Hollywood, California.

Jean Harlow - M.G.M. Studios, Culver City, California.

Helen Hayes - M.G.M. Studios, Ted. Healy - M.G.M. Culver City, California.

Katherine Hepburn - Radio Pictures Studios, 780 Gower Street, Hollywood, California.

Jean Hersholt - M.G.M. Studios, Culver City, California.

Rose Hobart - Universal Picture Studios Universal City, California.

Valerie Hubson - Universal Picture Studios, Universal City, California.

Arthur Hohl - Columbia Picture Studios, 1438 Gower Street, California.

Jack Holt - Columbia Studios, 1438 Gower Street, Hollywood California.

Philips Holmes - 1933 Orchid Ave., Hollywood, California.

Maariam Hopkins - M. G. M. Studios, Culver City, Hollywood, California.

Jean Harlow - M.G.M. Studios, Leslie Howard - 30 onslow Square, London S. W. 7.

Sydney Howard - Green Room Club, 46 Leicester Square, London W. C. 2.

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT
Boeat Indonesia 3 boelan ... f 2,50
Loear Indonesia 3 boelan ... f 4,—

TARIEF ADVERTENTIE:
Dikirim atas perminta'an.
Bureaux: Stadhuisplein 41
Tel. Nos. Bt. 1092 en 1739

ITOE JANG DIA MAOE

Pioetang: Apa besok akoe boleh kembali?

Advocaat moeda: Kaloe kaeo soeka, boleh dateng saban hari doea kalih, 'kan nanti orang kira kaeo ada akoe pjenja client?

BOEKAN DIA SADJA.

— Apa?! Loe katin goea penipoe?

— Wah! Masa begitoe marah-nja? Apa loe 'adja penipoe satoe-satoenja dalem doenia?

SI SWEE.

Swee An: Bener swee! Masa ka loe hari kerdja hawa oedara boekan maen bagoes, tapi kaloe hari pree selamanja toeroen oedjan!...

HIBOERAN".

Tolol: Wah, warna itam manis sekali boeat kaeo pake.

Djanda moeda: Inilah ada hiboeran satoe-satoenja dalem akoe poenja perkaboengan.

ANTARA SOBAT.

— Asoeknja si A Kew sekarang katerlaloean. Masa pergi pagi, poelang malem?

— Apaknja si A Njoek djoega begitoe. Dia pergi malem dan poelang pagi.

TJERDIK.

Mama: Loe kata, loe 'oeda tjoetji moeka? Kenapa ini handdoek kaga basa-basa atjan?

Kongtjeng jr.: Owee 'kaga pake handdoek sih, owe djemoer moeka owe di djendela

GANTI WARNA.

Njonja: He, bagaimana njonja Trokmok ramboetnja sekarang bisa berwarna item? Boekan tadinja berwarna koening-dja-goeng?

Toean: Ja, tapi sabelonnja itam, lebih doeloe djadi poetih!

DALEM TOKO.

Pembeli: Kae salamanja bilang, barang-barang jang akoe djoel padakoe salaloe dengan harga roegi. Bagaimana kae bisa dapet idoep?

Pendjoel: Dari kaentoengan jang akoe dapet dari kertas boeng kesan dan talihnja.

NIATANNJA.

Toean: Apa kae tida bisa tjari laen pakerdjaan jang lebih ber goena dari pada mangemis?

Pangemis: Akoe ada niatan boeat „boeka” bank, tapi pekakaspekakasnja tida ada

INTERVIEW.

Pengarang jang diinterview: Kae brangkalih kapingin taoe brapa banjak lakoehnja akoe poenja boekoe-karangan.

Interviewer: Tida, akoe tjoema ingin taoe, brapa banjak jang kembalikan itoe boekoe!

LEBIH SOEKA TOELI.

— Apa kae poenja soeamisoeda perna soeroe obatin ia poenja toeli?

— Tida, ja lebih soeka toenggoe doe'oe sampe anak-anak tamat beladjar muziek.

PEDES.

Pangarang: O, nona manis, kae jang membikin akoe dapet soemanget baroe boeat toelis akoe poenja boekoe paling jang belak-kang.

Si Dia: Hoes! Djangan salah ken akoe 'dong

'NENG EMI

Oleh: L. D. K.-Soekaboemi.

„Djangan, djangan, biarken ia toeroet itoe prampoean, bapa. . . Ia lagi dilipoetin oleh pikiran gelap, ia sedeng di bawah kakoeasahannja Iblis! Ia ada saja poenja soeami, saja tase iapoenna hati jang baek. Biarlah ia ikoet itoe prampoean, ia nanti aken menjesel kapan iapoenna pikiran socda djer-nih, ia aken balik kombali, bapa. . .”

Demikianlah ada oetjapan Siti, waktoe menje-gah bapannya muoe boenoeh Soekanda.

I.

Kapan sang fadjar kaliatan mendatengin, dari djoeroesan Barat dari kali T. ada kaliatan sepasang merpati mendatengin dengan bergandengan tangan.

Marika kaliatannja begitoe bergoembirah, begitoe saling menjinta, seperti djoega marika tida maoe berpisah satoe-sama-laen.

Marika romannja tjoema bisa terpisah kapan Jang Maha Koewasa maoeken marika poenja dji-wa.

Saban-saban kadengeran marika poenja soera tertawa goembirah.

Oh, kaliatan beroentoeng sekalj itoe sepasang merpati.

Siapa marika itoe?

Marika ada Siti dan Soekanda.

Siti dan Soekanda baroe sadja menikah satoe boelan lamanja.

Roeannja madoenna pertjinta'an masi mcleng- ket saoeama koelit jang memboengkoes daging, maka djoega kaliatannja itoe doea orang moeda begitoe goembirah.

Saban pagi memang Siti soeka koedjoengin ka- li T., dan waktoe aj pertama kalih ketemoe Soekan- da poen adalah waktoe ia sedeng menjoetji di ping- gir itoe kali.

Soekanda ada satoe anak jang mampoeh dalem kampoeng S., ia ada satoe pamoeda jang tjakep dan mempoenjai peladjaran tinggi djoega sebab iapoenna ajah, hadji Dachlan telah kasih ia sekolah di kota.

Lantaran ia soeda tamat sekolahnja dan ia tida maoe teroesken itoe peladjaran ka sekolahan jang lebih tinggi, maka ia telah poelang ka roemah orang toeanja di kampoeng S.

Ia soeda satengah taon berada dengan ajahnja,

ia bantoe itoe orang toea poenja oesaha mendjadi kaoem tani. Atas bantoeannja sang poetra jang radjin dan banjak lebih mempoenjai daja, mem- bikin Dachlan merasa beroentoeng sekali.

Hadji Dachlan semoeanja ada mempoenjai tiga poetra, jang doea soeda menikah dan tinggal di tempat jang djaoe, dan djoestroe Soekanda iapoenna poetra jang bontot tinggal sama ianja.

Itoe orang toea sajang pada anaknja seperti djoega iapoenna moestika jang paling mahal, sa- oeama djoega itoe barang jang tjoema djiwanja binasa baroe ia bisa lepaskan.

Dalem kampoengnja hadji Dachlan itoe terke- nal sebagi toekang memindjemken oewang djoega pada sobat-sobatnja jang boetoe, hingga banjak orang telah gelarken ia ada satoe hadji rentenier.

Hadji Dachlan ada baek tabeatnja, ia tida angkoeh sebagaimana kebanyakan hadji-hadji jang mampoe di pagoenoengan.

Samentara Siti ada poetri satoe-satoenja dari bapa Sarip, jaitoe satoe djagoan jang terkenal da- lem kampoeng S.

Tadinja bapa Sarip tida setoedjoe jang poetri- nja menikah dengan Soekanda, aken tetapi lantaran Siti sendiri jang penoedjoe pada itoe orang moeda, maka ia tida bisa menjegah kainginannja sang poe- tri jang toenggal.

Ia sajang pada poetrinja dan djoestroe ia koe- doe bisa loeloesken apa jang sang poetrinja minta.

Lantaran doea-doea orang moeda poenja maoe berdjodo satoe sama laen, maka marika bisa men- djadi soeami istri dengan sanget beroentoeng.

Soekanda ada tinggal dalem satoe roemah ter- pisah dengan mertoea dan orang toeanja.

Roemahnja Soekanda, jang dibikin atas ongkos

ongkos orang toeanja sendiri ada moengil sekali kaliaannja.

Aken balik kita menoetoer apa jang Soekanda dan Siti bikin di itoe kali.

Itoe sepasang orang moeda telah segerken baddanja dengan bernang kean kemari dalem itoe kali jang bening aernja.

Marika kaliaan begitoe beroentoeng, saolah-olah itoe sepasang merpati ada meroepaken itoe sepasang gangsa dengan zonder meloepaken apa artinja soesah.

Soekanda ada satoe pemoeda jang tjakep, ia mempoenjai didikan baek, tapi ia koerang pengalaman. Ia tjoema taoe bahoea ia alamken kaberoentoengan jang doenia tida bisa ganggoe padanja.

Siti ada iapoenja istri, dan dengan Siti jang eilok ia bisa toentoet penghidoepannja dengan manis sampe kamoedian sang tempo memaksa boeat ia berpisah.

„Akang,” kadengeran soeara lemah lemboet ada kaloe ar dari moeloetnja Siti: „Ini pagi tida sari-sarinja aer di kali ada dingin sekali, apakah akang djoega ada rasaken itoe?”

Siti bersenjoem manis seabisnja oetjapken itoe perkatahan.

Marika itoe baroesan sadja soedahan mandi dan itoe waktoe sedeng berpakean.

„Betoel 'Ti, kaloe itoe saja tjoema mandi sendiri. Tapi lantaran saja mandi bersama-sama dengan Siti saja rasaken itoe hawa dingin tida ada,”

djawab Soekanda dengan kotjak.

Siti tertawa manis.

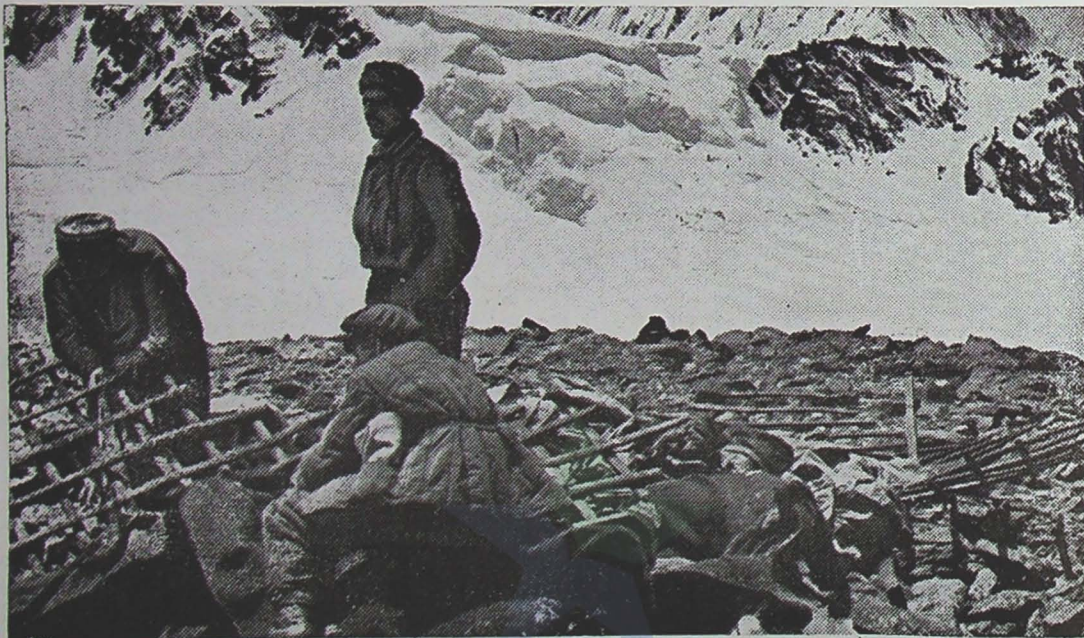
„Kaoe selaloe bisa sadja, akang. Kenapa kaloe mandi tida sama-sama dengan saja bisa mendjadi dingin, apa memangnja saja ada meroepaken satoe selimoet?”

Soekanda djoega itoe waktoe mendenger Siti kata demikian ia djadi tertawa.

„Kaoe ada saja poenja ratoe, dan kaoe ada saja poenja moestika jang saja paling sajang dalem ini doenia, 'Ti,' begitoe kata Soekanda dengan goem birah koetika marika soeda bergandengan tangan lagi boeat poelang ka roemahnja: „Kaoe poenja roman jang eilok dan tjantik, saolah-olah katja dalem akoe poenja pergoeletan boeat hidoep; kaoe poenja perkatahan-perkatahan jang djitoe, meroepaken itoe padoman ka mana akoe moesti menoe-djoe boeat dapetken satoe kaberoentoengan, dan kaoe poenja soeara jang merdoe laksana soeling, seperti djoega itoe soeara lontjeng jang saban-saban bikin hatikoe tersedar sama kewadajiban. Kaoe, kaoe lah ada saja poenja soemanget hidoep Siti.....”

Soekanda achirken perkatahannja sambil tekan tangannja sang istri jang mendjadi bergoemeter lantaran pernjatahan jang begitoe terkeboer dari Soekanda.

Soekanda ada satoe orang jang masi moeda sekali, dan ia belon belon mempoenjai pengalaman jang tjoekoep boeat tjtjipken apa jang dinamai pait getirnja doenia, aken tetapi sifatnja seperti

Anggota-anggota ekspedite dari Lorenz Saladin jang bikin papreksaan di pagoenoenan Pamir deket Himalaja.

djoega jang soeda berpengalaman loewas.

Siti tjoema mengawasken parasnja itoe anak moeda dengan bersenjoem dan merasa bangga.

Siti djoega kaliatannja beranggepan seperti soeaminja, bahoea doenia telah kasihken kaberoentoengan tjoema boeat ia berdoea.

Marika tida bisa dipisahken, tida ada satoe benda jang bisa pisahkan marika poenja kaberoentoengan, katjoeali kaloe itoe koetika jang mendadak sontak, jaitoe kamatian.....

Ampat taon kamoedian!

Kaberoentoengan dari itoe soewami-istri selama itoe tempo jang liwat telah bertambah lantaran terlanirnja satoe poetra, jang oleh itoe soewami-istri telah dikasih nama Satjadipoetra.

Dalem oesia doea taon satengah kaliatannja Satja begitoe moengil dan banjak laganja, hingga Soekanda dan Siti merasa maen sajangnja pada itoe poetra pertama.

Seperti djoega itoe sang Batara Soerja, ada waktue boeat timboel dan ada waktue boeat oempetken dirinja.

Begitoeolah ada kedjadian dalem penghidoepan manoesia.

Ada waktue beroentoeng dan ada waktue djoega boeat alamken kadoeka'an.

Itoe telah kedjadian atas dirinja Soekanda.

Itoe anak moeda poenja iboe telah maninggal doenia lantaran mendapat sakit, belakangan hadji Dachlan soeaminja poen telah menjoesoel istrinja ka tempat jang langgeng.

Soenggoe itoe kadoeka'an jang kedjadian dengan beroentoen telah membikin Soekanda begitoe lesoe. Ia poenja pikiran seperti djoega orang jang koerang beres ingetannja, aken tetapi baik djoega Siti dan Satja teroetama bisa hiboerken hatinja itoe anak moeda jang sedeng dilipoetin oleh awan kadoeka'an.

Bceat-menghiboerken dirinja, jang teroes-me-

neroes dihinggapin oleh peringetan di kampoengnja terhadap iapoenja kadoewa orang toea marhoem, pada satoe hari Soekanda oetaraken kanginginnja pada istrinja boeat koendjoengin iapoenja soedara di Bandoeng.

Siti mengarti jang soeaminja maoe mentjari hiboeran boeat entengken iapoenja kasedihan jang sanget, dari itoe dengan bersenjoem ia kata:

„Saja tida bikin kababatan kaeo pergi, akang. Tapi kaeo pergi haroes kaeo lekas poelang sebegitoe lekas kaeo poenja hati entengan. Kaeo mosti inget sama kaeo poenja Satja jang saban waktue kaliatannja tida betah kaloe berpisah dengan kaeo.”

Mendenger perkatahannja sang istri jang baik, Soekanda laloe pangkoe poetranja jang moengil dan „tjoe min tida berentinja.

„Saja mengarti, „Ti.” katanja Soekanda kamoedian sambil mengawasken pada istrinja dengan penoeh katjintaan: „Kaeo djangan koewatir.”

„Itcelah jang saja harepken, akang,” saoenja Siti dengan soewara aoes.

„Tapi apa kaeo tida maoe toeroet ka Bandoeng sama-sama?” tanja Soekada.

Saja tida begitoe soeka dengan perdjalan, sekalipoen Soekaboemi dengan Bandoeng tida berapa djaceh. Djoega, saja poenja iboe seperti kaeo taoe saban socka mendapat sakit dan saja perloe djaga padanja,” kata Siti.

„Ja, rebetoelnja saja aken kasepian kaloe tida sama-sama dengan kaeo dan Satja bikin perdjalan, oleh kerna saja poenja perdjalan djoestroe ingin mengentengken kadoekaan maka ini kali saja paksaken boeat berpisah dengan kaeo. Saja harep kaeo tida mendjadi ketjil hati, „Ti.”

Siti bersenjoem tatkala mendenger oetjapannja sang soewami.

„Kaeo pergi, toch aken lantas balik lagi, kenapa saja moesti ketjil hati?”

Soekanda merasa toendoek dengan kamoelian hatinja sang istri.

Semoea orang jang kepingin makan enak

moesti simpan potongan Maggi's Bouillonblokjes di roemahnja. Maggi's Bouillon membikin barang santapan jang sederhana mendjadi santapan jang begitoe ledzal sehingga di socka sekali oleh orang jang lernama. Santapan nasi dan sajoer rasanja ledzal sekali, kalau di pakaikan Maggi's Bouillon.

Garam dan boemboe-boemboehan soedah di pakaikan didelamnja Maggi's Bouillonblokjes; ia hanja haroes di hantjoerken sadja dengan air panas di dalam mangkok.

Awas dengan nama **MAGGI** dan etiket merah dan koening

den tjap- pabrik

REPUBLIK INDONESIA

Gredja „Garnisch Parken kirchen” di Duitschland.

HOE YONG TAN KIAM

(Samboengan Hoe Yong Kiam)

Menoeroet tjeritanja:

S I L I N G F U N G

Ditoetoerken oleh:

JE KADE

22

„Ha ha ha, kepelan-moe jang seperti kapas, mana bisa poekoel orang? Itoe kepelan tjoema boleh digoenaken memoekoel pintoe atawa tembok orang.....”

„Kaloe kepelan lootjoe dianggep kapas, kepelan-moe boleh disamakan dengan tauwtjioh!” kata si dogol dengan mata terboeka besar.

„Apatah kae brani tjobain, satoe kalih sadja, akoe poenja kepelan tauwtjio?” tanja Djie Yan seraja tertawa.

Kie Siauw Pat bangoen berdiri, ia pelemboengken peroetnja sambil bilang:

„Djangan kata tjobain satoe kalih, sapoeloeh kalih poen kae boleh lakoekan!”

Djie Yan tertawa, ia angkat seblah tangannja, dan dengan tjoema goenai tenaga anam bagian ia tepok poendaknja si kapala dogol, jang lantas terlempar bebrapa belas kaki djaoehnja.

Koetika ia bangoen poela, Kie Siauw Pat tekoek loetoetnja di depan Djie Yan dan bentoer-bentoerkan kapalanja pada oedjoeng sepatoenja itoe pamoda, sampe delapan kali ia berboeat begitoe, baroelah kadegaran ja berkata:

„Akoe Kie Siauw Pat soeka angkat soehoe mendjadi goeroe. Harep soehoe djangan menoelak.”

Djie Yan jang memang merasa soeka pada si kapala dogol, dan djoega ketahoei ia itoe poenja sepasang kaki Hosi-moh-toei sewadjaranja, jang tida gampang bisa terdapat, hingga djikaloe menerima padanja djadi moerid. bakal banjak goenanja di sa'at-sa'at penting, maka itoe waktoe sambii bangoenin si kapala dogol dari tanah ia kata:

„Kaloe kae hendak angkat akoe djadi goeroe. selandjoetnja kae haroes dengar perkatahan-koe. Apa kae soeka toeroet begitoe?”

Kie Siauw Pat manggoet beroelang-oelang.

„Ja, tetjoe soedah tae,” kata ia. „Tetjoe pernah dengar perkatahanja anak-anak sekolahan, katanja kaloe satoe hari mendjadi goeroe, seteroesnja sampe mati djadi goeroe djoega. Maka di mana ada itoe atoeran boeat tida dengar perkatahan

soehoe.”

Lie Djie Yan merasa sangat girang hatinja.

Djoestroe itoe waktoe tjoetja soedah moelai gelap, maka Kie Siauw Pat laloe adjak goeroenja poelang ka roemahnja, di mana keadahan sangat gelap goelita, hingga penerangan sigra dipasang. Lantas Siauw Pat ambil satoe bangkoe jang soedah ampir bobrok, silahken goeroenja doedoek, setelah itoe dengan pegang satoe gendoel ia hendak lari kaloe ar, tetapi keboeroe ditjegah oleh Djie Yan, jang tanja padanja hendak ka mana.

„Akoe mae beli arak ka pasar,” Siauw Pat saoe tin seraja tertawa, „boeat hormatken soehoe poenja kedadangan.”

„Apa ada oewangnja?” tanja Djie Yan, djoega sambii tertawa.

„Tida ada, akoe hendak oetang.”

„Troesal oetang, akoe ada oewang.”

Djie Yan kaloe arken bebrapa perak antjoer, trimaken pada Siauw Pat, jang lantas berlaloe.

Kira-kira samakanan nasi lamanja, Siauw Pat balik lagi dengan satoe gendoel arak dan bebrapa roepa barang hidangan jang ia beli. Itoe semoea ia atoer memenehin medja ketjil.

„Soehoe poenja oewang akoe telah belandjaken sama sekali,” kata Siauw Pat achirnja seraja tertawa.

„Tida apa,” djawab Djie Yan, djoega sambii tertawa. „Tapi dari sinj ka pasar ada brapa djaoeh?”

„Amat deket, amat deket,” djawab si kepala dogol seraja taro gendoel araknja di atas medja. „Poelang-pergi koerang lebih doea-peloeh ampat lie.”

Diam-diam Djie Yan manggoetken kapalanja mendenger itoe katerangan, kerna itoe menjataken, berapa tjepet ada si kapala dogol bisa djalan.

„Lekaslah soehoe dahar,” mengoendang Kie Siauw Pat.

Tapi Djie Yan tida lantas bersantap koetika menampak ia itoe berdiri sadja di samping, tida toeroet doedoek boeat berdahar sama-sama, siapa

baroe brani doedoek satelah mendapet itoe prentah. Begitoeelah itoe goeroe dan moerid sigra dahar sembari bitjara-bitjara dengan oepok.

Besoknja pagi Djie Yan adjak Siauw Pat ka pasar, di mana satelah tangsel peroet ia hendak teroesken poela perdjalanannja saorang diri; tetapi Siauw Pat memaksa boeat ikoet, maka itoe goeroe meloeloesken. Begitoe marika berdoea djalan sama-sama dengan Djie Yan menoenngang koeda, sedeng Siauw Pat djalan kaki tapi tida kalah pesatnja sama koeda, oleh kerna sebagaimana kita ketahoei ia mempoenja: betis Hosi-moh-tosi.

Permoela Djie Yan hendak ambil djalan dari Shoatang teroes ka Holam, tapi setjara tida terdoega ia dan moeridnja telah kesasar djalan, hingga sekarang marika ambil djoeroesan dari provincie Anhoei.

Soeatoe hari jang iaorang kesorehan di dalem bilangan Hotjioe, Kie Siauw Pat mengeloeh bahoen peroetnja soedah lapar, tapi di sitoe ada tempat sepi, hingga marika tida bisa dapetken tempat penginepan.

„Tjoba kita djalan poela,” kata Djie Yan, „brangkali di depan ada roemah orang, jang bisa

dimintai pertoeoengannja.”

Sekoenjoeng-koenjoeng dari kedjaoehan terdengar soeara lontjeng gredja, jang mana membikin Lie Djie Yan djaui tertawa dengan timboel harepan.

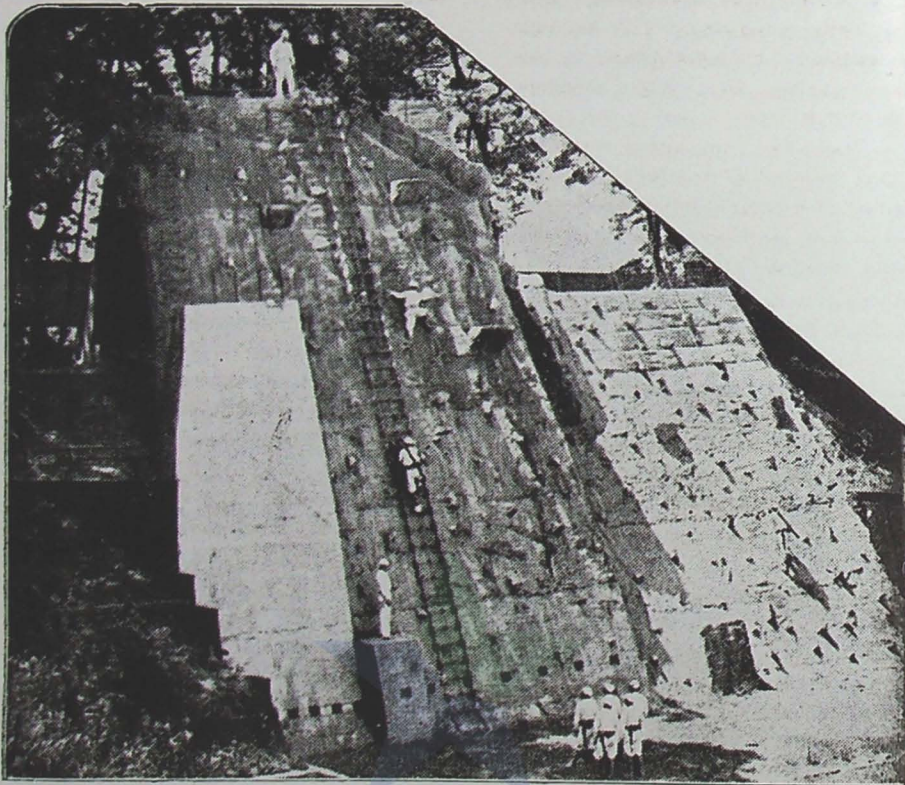
„Kaoe dengarlah, itoe soeara lontjeng jang roepanja tida berapa djaoeh. Disana tentoe ada soeatoe klenteng atawa gredja. Tjara begitoe kaoe bisa noempang makan.”

„Tjoba akoe liat doeloe, kaoe di sana ada gredjanja padri lelaki, itoeelah kabetoelan. Samentara kaoe tjoema klentengnja bangsa niekouw, kaoe djadi boeang tempo pertjoema.....”

Seabisnja kata begitoe roepa, marika pasang koeping seperti hendak tangkep soearanja itoe lontjeng dateng dari mana.

Djoestroe begitoe, kabetoelan soeara lontjeng itoe kadengeran poela, jang waktoe diperhatiken dengan perdata, ternjata kadengerannja dari djoeroesan Barat.

„Soehoe, marilah kita berangkat,” kata Kie Siauw Pat, jang lantass pentang kadoea kakinja lari seperti terbang, sampe kaki itoe seperti tida mengindjek tanah. Lie Djie Yan memboentoetin di

BELADJAR MANDJAT.— Moerid-moerid sakola officier di Tokyo diadjarken pandjat tembok tinggi di perkarangan dalem dari itoe roemah-pergoeroean.

belakang.

Tida lama lima lie telah dilaloei dengan tjepet, Siauw Pat lantas dapat liat di depannja saderekan pager tembok koening, jang boekannja laen dari pada soeatoe bio. Ia mendapat kenjataan roemah soetji itoe ada loeas sekali, jang menoeroet iapoenna pengataoean boekan tempatnja padri prampoean, sebab ini kaoem ia biasa liat roemahnja ketjil dan sempit. Ia tida taoe soerat, maka kendati tiga hoeroef besar jang berboenji Soei Sian Am, ada menjataken bahoea itoe bio boekan tempatnja padri lelaki, toch ia kira sebaliknja.

Ternjata itoe bio ada kapoenjahan prive dari soeatoe hartawan di Hootjioe, Ong Pek Ban namanja, hingga boekannja sadja roemahnja ada besar serta loeas, tetapi djoega di dalemnja ada dibikin ken taman jang amat lebar. Tapi itoe hartawan Ong atawa istrinja amat djarang koendjoengin gredja itoe, selaennja di waktoe moesin Hee boeat singkirken hawa panas. Jang djadi kapala gredja ada gadisnja Ong Pek Ban, jang sedari oemoer toedjoeh taon soeda mendjadi niekouw.

Itoelah dari sebab Ong Pek Ban soeami istri ada pertjaja sekali tachajoel, hingga itoe anak jang menoeroet itoeng-itoengan koerang baek terhadeu familienja, bisa bikin tjilaka ajah-iboenja djika tida diserahkan pada orang-orang dari kalangan soetji, maka gadisnja itoe sigra dibawa ka Soei Sian Am boeat didjadi ken padri dengan mendapek nama pertapahan Tjie Tjin.

Asal moelanja Soei Sian Am kliwat ketjil, tapi sadjek gadis Ong masoek disitoe djadi padri, Ong Pek Ban soeami istri berihken toendjangan boelanan jang besar sekali artinja, hingga pelahan-pelahan djadi bertambah besar dan loewas.

Waktoe loo-nikouw meninggal doenia, Tjie Tjia baroe beroesiah sambilan-belas taon, tapi ia lantas diangkat djadi kapala, jang selandjoetnja bikin banjak perobahan boeat kebagoesannja gredja itoe, hingga itoe gredja bisa dibilang mendjadi soeatoe bio jang paling besar di seantero bilangan Hotjioe. Djoega boekan itoe sadja, Tjie Tjin Soe-thay jang pimpin gredja terseboet, poen ada soeatoe prampoean boediman dan berhati poetih bersih; ia hidoep djadi niekouw dengan amat senang dan tentrem hatinja, ternjata dengan makanan dan tempat tidoer jang ia djaga baek. Tjoema sajang iapoenna imam ada tipis dan hatinja masih bisa kena tergoda, hingga sadjek satoe taon berselang iapoenna toeboeh banjak terlebih koeroes dan koening poetjet.

Itoelah kedjadian koetika satoe taon jang laloei, ka itoe gredja telah dateng satoe niekouw baroe jang amat mesoem dan rakoos, niekouw jang man

bernama Tjang Yan dan baroe beroemoer doea-peloeh anem taon. Biar poen ia soedah goendoelin ramboetnja, jang menjataken ia soedah djadi orang soetji, tetapi toch iapoenna napsoe iblis masih selaloe menjanding.

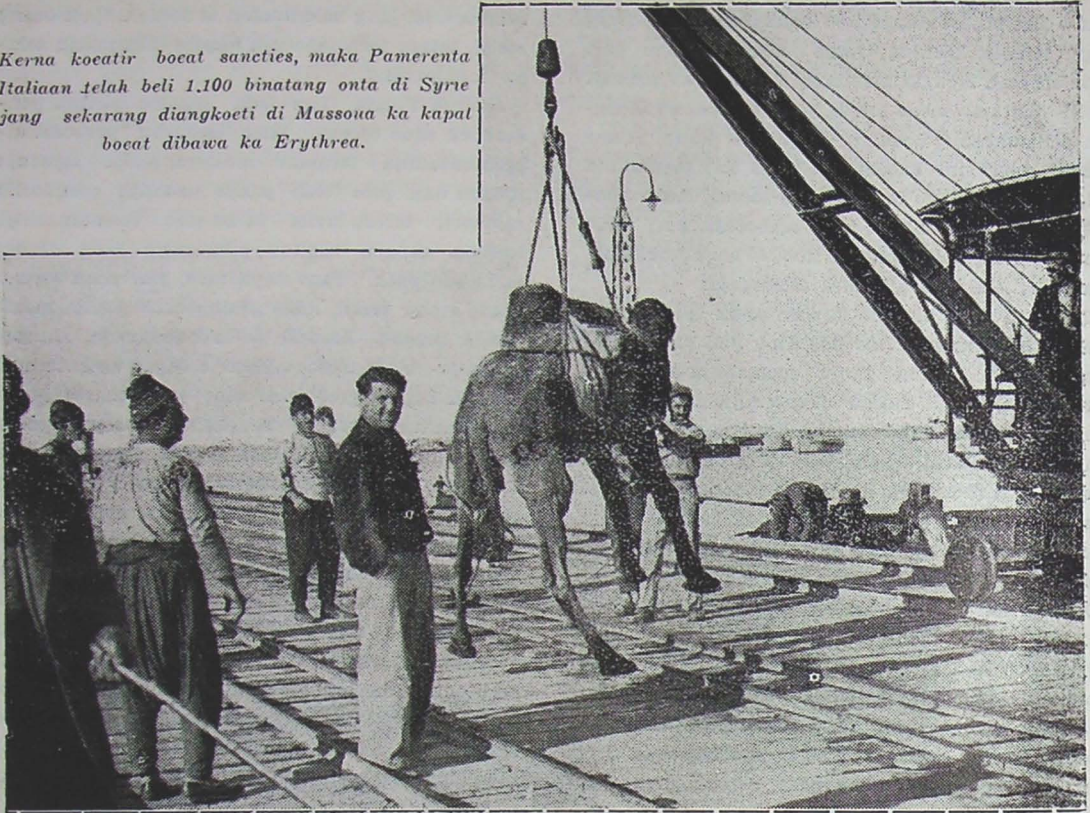
Asalnja Tjlang Yan ada soeatoe istrinja penodoek sitoe djoega, jang lantaran perboeatan-perboeatannja teramat mesoem, maka iapoenna soeami dan iboe telah paksa padanja goendoelin ramboet, teroes kirim ia ka itoe roemah soetji, soepaja dengan begitoe pikirannja jang djahat mendjadi baek. Tapi siapa taoe, biar poen soedah djadi orang soetji, itoe prampoean gatal masih teroes dengan kasoeka'an-kasoeka'annja, hingga achirnja telah meroesakkin djoega katentreman hatinja kapala gredja di sitoe jang masih gadis, siapa lantas toeroet perboeatannja itoe prampoean mesoem, adjak lelaki-lelaki moeda nginep ka Soei Sian Am, di dalem soeatoe kamar resia bersenang-senang. Hal ini dengan lantas membikin ngiler hatinja semoea niekouw di sitoe, jang semoeanja masih moeda-moeda oesiahnja, hingga sadjek itoe sateroesnja, itoe roemah soetji jang terkenal, lantas berobah djadi roemah soendel jang amat mesoem. Tjoema bagoesnja marika lakoeken itoe matjem perboeatan dengan amat ati-ati, hingga sabegitoe lama orang loear tida ada jang mendapek taoe, sampe itoe hari Kie Siauw Pat dateng, ka sitoe dan ini si dogol roepanja jang bakal bikin petjah marika poenja goetji wasiat.

FATSAL XIII.

Tjaranja semoea niekouw dari Soei Sian Am bersenang-senang, sasoenggoenja ada amat loear biasa, kerna biar poen lelaki moeda jang tjoekoeop gagah dan keeat, toch tida sebrapa lama aken lantas djadi lojoh dan abis tenaganja. Kaloe soedah begitoe, karoean sadja lelaki-lelaki itoe lantas djato sakit dan maninggal doenia, boeat bangkenja dipendem dalem kebon kembang di blakang. Laen dari itoe, kapan lelaki-lelaki moeda soedah masoek ka sitoe, tida gampang marika bisa kaloear kembali djikaloe djiwe marika tida ingin di bikin binasa, sedeng kaloe soedah masoek, sebagaimana kita seboet di atas, ada sama sadja dengan orang jang anterin djiwanja. Demikian ada katjaboelanja sakean niekouw dari Soei Sian Am, hingga boeat itoe bebrapa taon sadja, entah brapa bnjak lelaki jang binasa dan dipendem ditaman boengah. Hal ini orang loear tida bisa ketahoei, sebab tida ada barang saorang jang soedah masoek bisa kaloear lagi, hingga resia-resia di dalem djadi gelap antara orang loear.

Tatkala itoe dengan terboeroe-boeroe Kie Siauw

Kerna koecitir boeat sancties, maka Pamerenta Italiaan telah beli 1.100 binatang onta di Syrie jang sekarang diangkut di Massoua ka kapal boeat dibawa ka Erythrea.

Pat sampe di depan gredja terseboet, jang ia doega pasti boekannja gredja niekouw, maka koetika menampak pintoenja itoe gredja terpentang lebar, ia sigra masoek dan sampe diroewangan besar dari Sam Sie Hoed, di mana ia dapet liat satoe siauw-nie kouw jang asik taboeh lotjeng, hingga diamidiana hatinja merata kabogehan — soedah mendoe-ga kliroe.

Dengen tjepet Siauw Pat balik dirinja dan lari kaloeat, tapi di sitoe djoestroe Djie Yan dan koedanja soeda sampe, jang koetika menampak merk-nja gredja itoe, telah tertawa dengen geli.

„Inilah ada bionja bangsa niekouw,” kata ia kamoedian.

„Ja, akce soedah kabogehan,” saet Siauw Pat dengen tjepet. „Abis bagaimana sekarang?”

„Beginana lagi? Toch ini niekouw atawa hoo-siang ada saroeapa, sama-sama orang soetji dan penganoeet Buddha, apa moesti dibikin perbedahan?”

„Ach, soehoe koerang mengarti!” kata si kapala dogol seraja banting kaki. „Kita toch orang-orang lelaki, hingga si kawan niekouw tentoe tida maeo trima kita menoempang”

„Goblok!” Djie Yan tertawa. „Kita toch boleh

masoek dengen pasang hio dan kasih oewang, hingga marika tida bisa toelak kita.”

Sehabisnja berkata Djie Yan lompat toeroen dari koedanja, tambat koeda itoe di loear gredja, kamoedian bersama-sama Siauw Pat bertindak masoek, teroes smpe di roewangan Thay Hiong Poo Tian, di mana siauw-nie-kouw jang liat masoeknja marika, sigra rangkepken kadoea tangannja di wates dada.

„Apatah kongtjoe hendak pasang hio?” tanja itoe niekouw ketjil.

„Etoel, apa tongkee ada di roemah?” saet Djie Yan sambil manggoet dan bales menanja.

„Kongtjoe toenggoelah sabentar,” itoe siauw-niekow balesin seraja lantasmasoek ka roewangan dalam.

Tida lama Tjiang Yan Soethay kaloeat dengen tindakan lesoeh, tapi begitoe lekas meliat paras jang tjakep dari Djie Yan, iapoenja soemanget seperti terbangoen kembali; dengen moeka berseri-seri ia rangkepken kadoea tangannja di dada selakoe menjalanken kahormatan.

(Aken disumboeng).

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

11 Januari 1936

Jaargang X No. 2

De Steden van Japan *)

Gedurende den langsten tijd van zijn geschiedenis is Japan overwegend een landbouwstaat geweest. Zelfs op het einde der 19de eeuw, toen de totale bevolking 44 millioen bedroeg, vond men er slechts 78 plaatsen met meer dan 20.000 inwoners. In de daarop volgende kwarteeuw had evenwel een snelle industrieele en commercieele expansie plaats, vergezeld van een overeenkomstigen groei der steden, zodat omstreeks 1925 reeds 217 steden meer dan 20.000 inwoners telden, waarvan de totale bevolking bijna 28 procent omvatte der geheele bevolking van het land, die toen 59 millioen bedroeg. Terwijl de totale bevolking met 34 procent toenam, steeg het aantal der steden met 178 procent. Maar toch is ook thans nog ongeveer 54 procent der bewoners van Japan landbouwers en de meest voorkomende menschelijke nederzettingen zijn de landbouwplaatsen met 2000—10.000 inwoners, terwijl 57 procent der bevolking in zulke plaatsen verblijft houdt.

I. Ontwikkeling

Eerst in het laatste gedeelte der Middeleeuwen, toen in Japan het feudale stelsel ingevoerd en het land verdeeld werd in leenen, bestuurd door locale vorsten, de daimyo's, ontstonden gunstige

voorwaarden voor de ontwikkeling der steden. Het kasteel van den daimyo, omringd door de nederzettingen van een talrijke groep van beroeps-krijgslieden, de samoerai, vormde het aantrekken-de middelpunt. Het bood minstens drieërlei voordeelen aan: een strategische markt, een zekere bescherming in een tijd, dat onderlinge oorlogen een ware plaag vormden, in de derde plaats: gelegenheid tot vermaak en ontspanning. Op deze wijze ontstonden de eerste groote steden als strategisch staatkundig-economische centra der kleine, onafhankelijke feudale rijken. Kooplui en handwerklieden vestigden zich in deze daimyo-steden en geleidelijk ontstond een centrum van een bepaalde soort handel of nijverheid, dat nationale bekendheid verkreeg. Deze steden met bepaalde, specifieke beroepen waren zoo stevig gegrondvest, dat sommige er van hun roep tot in onze dagen behouden hebben. Takekoshi onderscheidt in zijn werk over de economische ontwikkeling van Japan (New York 1930, 3 dln.) drie oorspronkelijke typen van steden in het feudale rijk, n.l. tempelsteden, waarheen kooplieden en anderen werden aangetrokken door de marktvoordeelen bij het bezoek van duizenden bedevaartgangers, die bepaalde beroemde heiligdommen opzochten; verder poststations, gelegen aan de groote wegen, welke daardoor eveneens bijzondere handelsvoordeelen opleverden (vele van deze poststations echter wa-

*) Ontleend door „Wet. Bl.” aan „The Geographical Review” New York.